

40879

Poesia populara.

COLINDE

culese si corese

de

At. Marianu Marienescu.

Pest'a 1859.

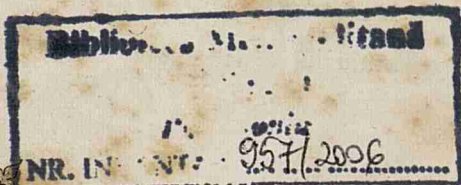
Cu tipariulul lui J. Herz.

Ce mica fû si Rom'a
Candû cautî, a eî urdiéla ;
Din sîmbure, întocma
Si cedrulû iese afara.

A n. Muresianu.

Fusî mica, romanime !
Căci timpulû te ascunse ;
Dar' marea viitorime,
La fiiî teî, ajunse !

At. M. M.

Fraților romani!

Iéta, presentū si a dou'a carte din
poesi'a popurala, — Colindele.

Aceste suntū cantece populare, religioase si lumesci, si ele facū o clasa destinsa, si independinta în poesi'a popurala romana.

Colindele fura pene acū de totū nebagate în séma, câtū nici se sciá despre obiectulū și spirtulū poeticū alū lorū. Eu descoperū în ele poesi'a cea mai vechia popurala, unū tesauru mare, si me simtū fericitū, că eu 'lū potū darui literaturēi romane, nu numai aceleī de aci, ci si aceleī de peste Carpatī!

Se ne îngrijimū, ca în tóta diu'a se facemū ceva pentru edificiulū celū mare a

IV

literaturăi naționale, și viitorului nostru, căci pene facem astăzi ceva, pe mâine ne aștepta altă, și încă multe sunt îndereptă!

Și ce am avea de a face ceva mai pretuit, decât pentru nemurirea spiritului naționalității române? atunci, când toate celelalte trec, dar' domnia spiritului e sigură, și permanentă! — Mai curendu voru cadé imperatiile — ieta Atina și Roma — decât domnia lor spirituală — ieta științele clasice — ale lor.

Poporul nostru, trebuie să devină odată la cunoștința sa națională; letargia și nepăsarea aduce, ca totu poporul, numai pentru smintele sale să se patimescă.

Timpurile grele am trăit noi, și chiar numai aceea e meritul nostru, că am străbătut prin ele; există a noastră de 18 secole pe acest pământ îngrășiat de sânge român — după atâte invasiuni barbare și fatalități — e însă minune istorică, și totu de odată e documentu că suntem de elementu tare, și încă mai avem

viétia, si pentru acést'a avemũ se mai tra-
imũ si timpuri mari!

Nu desperatĩ de acuma, astadĩ vie-
tũimũ în epoc'a renascerĩi romanimĩ, —
aretatĩ virtute, si datĩ fapte, cãci aceste
suntũ simptomele esistintĩei adevãrate; —
— altũminte, nu vomũ puté cautá dreptũ
în ochĩi lumĩi ceĩ agerĩ, carĩ sagéta anim'a
timida, si apléca fruntea góla!

Binecuventare e dela noi peste ósele
strabunilorũ nostri, cãci ne lasara glori'a
lorũ, ca se ne laudamũ cu ea; dar' blas-
temũ va fi dela posteritate pentru noi, de
nu vomũ fi demnĩ a ne glorificá de ea!

Unde mai este ínse spirtũ, acolo mai
este ínca si viétia; spirtulũ nostru e ín-
naltũ, e însasĩ poesia a lui Ddĩeu; spirtũ
mare, numai virtute si fapte mari póte
creá, si face, — si leĩ, numai leĩ potũ
nasce!!

Ah! umbrele cele gigantice a le stra-
bunilorũ se redica din mormentũ, si pre-
tindũ se fiti odata factorĩi virtutĩi si aceluĩ
spirtũ mare, si a-ĩ faptelorũ nobile, —
Ddĩeu e cu noi!

In fine am se esprimũ multãmire
catra fratĩi meĩ romanĩ, si DD. Constan-

VI

tinu Varanu speculariu , Teodoru
Manu, si Josifu Papu studentu, Moise
Sor'a Noacu preotu, dela cari am ca-
petatu mai totu materialulu colindeloru

Me recomandū fratietatii romane.

In Pest a 15. Juniu 1859.

At. M. Marienescu.

De însemnătatea colindelor.

I. Autorii acestor cantece populare, sînt strămosii noştri cei mai vechi, si ele s'au susţine în gur'a poporului mai posterior si de adî, ca atarî tradiţiuni sante si stravechîe.

Studierea spirtului si obiectului colindelor, le afla în etatea transfigurarii paganismului în creştinătate; si scrutarea istorica decide timpul creaţi lor în periodul domnirii Antoninilor, acestor împeraţi romani.

Asîa e, exclamaţiunea din colinde „Leru-mi“ etc, arêta ca si cu degetul numele Aureliu. Aurelii înse au fost doi însi. Aureliu Titu Antoninu

VIII

Piulū, a domnitū dela 138—161; Iéra Aureliu Marcu Antoninu Filosofulū dela 161—180. d. Cr. ca si împeratī romanī si pe pamentulū Daciei unde suntemū astadi, noi toti romanii.

Domnirea lorū — durandū 42. de ani — se numesce epoc'a Antoninilorū, în carea acesti împerati romanī — dintra toti domnitorii lumii — au facutū mai multū pentru fericirea poporelorū, si istori'a marturisesce cā genulū omenescū nici candū a avutū stare mai buna ca în epoc'a acēsta, pentru ce si eu crearea colindelorū o repunū în acestū timpū, cu atat'a mai tare, cu cātū ambi împerati aparū a fi unū spirtū, si Leru-mi arēta suvenirea maretia a numelui lorū, ce nu pōte fi alt'a decātū unū suspinū, cantare dupa Aurelii. De ar fi, ca si mai precisū se decidemū, ore care Aureliu? atuncī eu respondū cā filosofulū. (Vedi espicatiunile pag. 158).

II. Colindele suntū religiose, si lumesci. Cele religiose 'si au fontile lorū în objetū bisericescū crestinū (despre Isus Cristosū, Mari'a precurata, Santī etc.) si suntū cantece populare de sine stata-

tóre ¹⁾; — dar' aparū si ca si nesce fragmente de legende religiöse ²⁾.

Acestū objetū bisericescū de si în esenția a remasū precum cartile santei legi ne spunū că s'a întemplatū, si recunoscutū, — adeseorī e straformatū prin imaginatiune supranaturala, si ideī māi sublime poetice, create de spirtulū celū innaltū alū poporului romanū, dar' fara ca se se atace principiile sante a le crestinatati.

În câtū esista acést'a straformare, séu chīarū abatere, colindele religiöse aparū si fabuloșe, mitice, . . . si candū predominesce acestū caracterū miticū, timpulū crearii lorū e māi aprópe de anticitate, iēra candū adevurulū māi curatū de religiune, e māi aprópe de evulū nou, de etatea candū cres-

¹⁾ Colidele trebuiescū a se diferi de cantecele acele, ce se cantă în sér'a ajunului, dē prunci, cariū mergū cu stéu'a, ver tepulū (vitlee-mulū, séu pester'a) în casa. Aceste suntū compuse de autori bisericesci, iēra colindele, de poporū.

²⁾ Legend'a propune scene miraculoșe séu rare din viét'i'a omenésca. Fontile ei suntū istori'a bisericesca, pentruce si legendele, māi multū séu māi putienū suntū poeme religiós.

tinismul s'a întărit pe base mai solide,
— — si, paganismul a perit!

Ele s'untă dara, continuarea ideilor din mitologi'a pagana, si totu de odata fenomenul spiritual alu transfigurarii paganismului în creștinătate, . . . pentruce eu descoperu în colindele aceste, fontile unei mitologie romane creștine, carea în adeveru esista, si cu timpu, prin continuare energioasă pe acestu campu se va pute crea independinta.

Asia e, întroducerea creștinatii, a avutu influinta mare asupra omenirii, si în parte, asupra poporeloru imperiulu romanu.

Religiunea Greciei, si a Romei — dice faimosulu Gibbon ³⁾ — nu era abila spre a cuprinde dumnedicirea, si nemurirea sufletulu, caci sistem'a religiunii loru, nu era basata pe nici o demustrare sigura, pentruce, la inceperea creștinatii cei mai înveiatu întra pagani a demintitu adeverulu mitologiei, iera poporul nu usor s'a putut desparti de mitologi'a lui cea

³⁾ Istoria universală a imperiului romanu.
Tom. II. cap. 15.

clasica, — — cându învetiatur'a despre domnirea lui Cristosù pe pamentù, la începutù erá spectata ca si o alegoria afunda, si încetù ca o parere dubia, dar' folositoare.

Cine va se dica, cà superstitiunile remase si sustienute la poporulù nostru, nu suntù continuarea mitologiei pagane? Au nu, unii din literatii nostri le adusera de motivù, pentru originea nostra?

Si nu toate poporele au colinde, — eu credù originea si esistint'a lorù numai la poporulù romanù, si grecù. Aceste popore avura mitologi'a lorù în anticitate, si ca si în popore cu spirtù creatoriu, brave si culte, s'au înradncinatù ideile despre dieii pagani, si nu se potù, ca trecerea la o lege noua, se nu creedie unù fenomenù spiritualù!

Colindele lumesci 'si au fontile lorù în objetù lumescù, — despre amóre, eroitate si natiunalitate, si sémena multù cu baladele ⁴⁾ séu suntù chîarù si traditiuni ⁵⁾.

⁴⁾ B a l a d'a descrie o întemptare romantica în form'a unui canteceù, si cându e mai aprópe de însusirea canteceului, corespunde mai tare destina-

XII

În obiectul colindelor lumesci aflăm suvenir marețe chiar și din scenele istorice, și datinele strabunilor nostri încă din Itali'a!

Ele ne aduc a minte despre rapirea fetelor sabine, și despre cursul cu caii (cursus, ludus equestris) introdus de Romul anteîl rege al romanilor (753 ant. Cr.) — așa despre venatul de fere selbatice (ludus venationis) introdus de L. Metel (503. ant. Cr.).

În ele e atinsă armatură vechia romana — chiar pe cum o descrie Gibbon pe timpul Antoninilor⁶⁾ — caleritură extraordinară; faptele eroice și viața pastorală, cu un simțiment național, celă aflăm chiar și la secolul femeesc.

tiunii sale. Dar' pene în balada este persoana, carea totdeauna comite fapte, — în colinda, mai mult se enara faptele și cauzele unei întemplieri.

⁵⁾ Tradițiunea sâmena baladei, și fontile tradițiunii sunt povestile cele miraculoase, extraordinare a le poporului. Obiectul și caracterul lor e național.

⁶⁾ Tom I. cap. I. pag. 22. Busduganul s'a împrumutatu dela barbari în acest timp. Vedă col. I. lumescă.

XIII

Descrierea frumséției fetelorū e plina de ideī amuzante, marturisīrea lorū de amóre e asīa naiva, iéra⁷⁾ a junilorū, asīa sīncera si naturala, câtū tóte suntū o icóna via si frumósă a animei si spirtului poporului nostru, si se póte dīce, că nicī, unū poporū 'sī póte representá viéti'a trecutului seu, asīa de marețiu, ca romanulū.

Aceste doue plase de colinde, facū o clasa îndependinta în poesi'a popurala romana. 7).

III. Déca colindele esista din anticitate, atunci si datin'a colindariū e din aceea epoca.

Colindele, nu se canta preste totū anulū, ca alte cantece popurale, si memori'a cea agera a poporului romanū, le-a pastratū din anū în anū, din seculū în seculū.

Cum intra postulū cratiunului, tineri din satū se aduna la cas'a unui bun co-

7) Acésta o putemū împartī în 3 clase, a) în balade (acī se tīenū si legendele, traditiunile), b) în colinde (asīa religióse pe cum lumeșcī), si c) în doīne (cu horele, si descantaturele). —

lindatoriu, séu si la sîedietori, si începă a învetiă de a cantă colindele, si continua învetiatur'a, pene la ajunulū cratiunulū.

În séra ajunulū pléca câte 4—7 prin satū dela casa la casa, si le canta la ferestrele domnului casei.

În multe locuri se acompania cantulū colindei înca cu o timpana (tambura) mica, séu în lips'a ei cu o sîta de pele, batandu-se cu degetele în tactū, si se da o armonia de basū.

Ari'a colindei e mai multū trista decatū voioasa, si abate dela melodiele bisericesci. Eu am auditū mai multe arii.

Colindatorii-juni si barbati — candū mergū la cas'a cuiva a colindă, sciu, séu cêrca ce persone se afla în familia, — pe urma începū a cantă si a închină o colinda pentru domnulū, alt'a pentru dómna, asia pentru fetiorii si fetele lorū, încâtū colindele corespundū starii si vietiei aceluia, cui se canta, si închina!

Cui se canta si închina se pôte usiorū cunosce din objetulū colindei asia din exclamatiune — sirulū alū doile în colinda — carea în cântare se repetiêsece dupa fiecarele versū, — asia se pôte cunosce din

versurile din urma a unor colinde, apărând ca și o gratulațiune.

Datin'a acést'a nu e rea, ma e de laudat și susținut la poporul nostru, deoarece prin ea învătăm adeseori chiar și episoade din istoria santei legi, capeta idei de religiune, se întaresce în simțeminte nobile, căci mai tota colind'a religioasă da un moral, iera din cele lumesci, multe desvelesc simțu național.

Datin'a acést'a adă e amanunțiată cu stergere, deoarece din punct policial — ca cu ocaziunea colindarii se nu se facea escese și abuzuri — e mai în toate partile oprita, și nici candă a fost timp de a pretinde mai tare întreprinderea mea pe campul poeziei populare, și cu colindele, ca și acū!

Intemplandu-se — ce dora cu greu ar pute fi în seculul civilizațiunii — ca întra asemenea împrejurări și în acest mod acést'a datina, și prin trena colindele se se stingă din gur'a poporului, atunci acést'a carte va demostă din destul, și sincer datin'a colindarii noastre, și literaturii viitoare va servi de suvenir stravechi, pentru obiectul și spirtul colindelor.

IV. Cuventulū colinda, în unele prejuruī se rostesse corinda. — Cercandū filologi'a lui, am dedusū acést'a derivatiune.

Colind'a vine din cuventulū latinū colo, ce însemna a venerá, onorá, adorá, — în futurulū înfinitivū e colenda. — Dar' dupa firea limbei romane *e* se stramuta adeseorī în *i*, *í*era *l* în *r*, — si pentru acést'a e colinda, si corinda. Colind'a dara e unū canteecū ce se canta întru onorarea cuīva, — asīa si e, căci cei ce mergū a colindá, mergū ca se faca onóre, veneratiune.

Desbatendū filologi'a cuventului corinda, am întempinatū acea parere, că se deduce din chorus, ce însemna ceta, adunare, corū, si corind'a e unū canteecū ce se canta în corū, — deórece cei ce mergū a colindá suntū mări multī.

Eu acést'a parere nu o subscriu, căci din acestū principiu am puté deduce, că tóte cantarile, ce se canta în corū, suntū corinde. Scopulū si motivulū colindarii, nu e, ca se se faca unū corū, ci de a venerá, onorá nascerea lui Cristosū, si atare familia, întocma cum se da

onórea prin senerade de musica séu cantări. ⁸⁾.

Cantecele nóstre popurale — preste-totũ — întindũ basa nu numaĩ artĩi de musica, ci si aceleĩ de pictura natiunala. Aceste trebuĩescũ dara mãi auteĩu a se presentá, pentruca pictorĩi si musicantiĩ

⁸⁾ Aflu de lipsa a me abate, si la cuventulũ romanũ „hora.“ — Multĩ desbatũ, cumca acestũ cuventũ ce însémna jocũ, dantĩu, saltũ si cante-cũ popuralũ, se deriva din chorus. Eu originea cuventulũ hora o aflu în chorea, ce însémna chiarũ jocũ, dantĩu, saltũ; cu atât'a mãi tare, cu câtũ potũ adeveri de pe timpulũ celũ mãi vechiũ, cã pe lenga chorea — iéra nu chorus — se dicũ versurĩ, ce astadĩ le numimũ descantature, chiuiture, se tropetesce cu picíorele, se apuca de mana si canta music'a. — Léta, tóta descrierea horeĩ, adeca dantĩuluĩ asĩa din anticitate, cum de adĩ, în versurile aceste.

Pars pedibus plaudunt choreas, et carmina dicunt. (Virgilũ).

Ad numerum motis pedibus duxere choreas.

Ad citherae cantus, agiles celebrare choreas. (Ovidũ).

Saltantes ducunt choreas, festivaque dicunt carmina.

Saltat, et immiscet revolutas arte choreas. Manum choreis implicare. (Gradus ad Parnassum).

XVIII

natiunali se împrumute idei, fantasie si
sîntîeminte, ca se produca în facultatea
lorû ceva originalû natiunali, conformû cu
spirtulû si anim'a poporului romanû!

Virtute, si fapte, — si tu romanime,
nici cîtû vei fi mai mica întra ficele Romei!

Cuprinsu.

Colinde religiôse.

	pagin'a.
1. Drumarii	1
2. Ieslea	3
3. Regii si steu'a	6
4. Irodû si Solii	9
5. Priveghierea	12
6. Santiî si Dîn'a	14
7. Santiî si S. Ionû	17
8. Vestitoriulû	16
9. Cratiunés'a si prunciî	22
10. Rîndunelele	24
11. Venatorii lui cratiunû	26
12. Monastirea si Rug'a	28
13. Paseruic'a	31
14. Mari'a si Santiî	33
15. Sant'a Dumineca	35
16. Cuibulû si puii sîoîmilorû	38
17. Mari'a si fetele	41
18. Cantulû dorului	44
19. Plói'a cu focû	47
20. Iud'a	49

XX.

	pagin'a.
21. Vestea rea	51
22' Graulă vinulă si mirulă	53
23. Avutulă si seraculă	56
24. Més'a gatita	60
25. Bocalulă de aură.	62
26. Scald'a	65
27. Antietatea lui Cristosă	68
28. Che'a raifulă.	71
29. Locă în Raia	74
30. Pred'a din raia	77
31. Mengăierea lui Petru	80
32. Judecat'a lui Adamă.	82
33. Raifulă, ...	84
34. Iadulă	87
35. Judetiulă din urma	90

Colinde lumesci.

	pagin'a.
1. Plecarea la petită	94
2. Trei petitori	97
3. Fét'a mandr'a.	100
4. Cunun'a	102
5. Joculă.	104
6. Calulă Miresei	107
8. Calulă Mirelui	110
8. Alergarea cu caii.	113
9. Trei jocuri.	116
10. Fetele si florile	118
11. Flórea alésa	121
12. Fét'a si porumbulă	123
13. Cartea Miresei	125

XXI

	pagin'a.
14. Léganulŭ	127
15. Sioimulŭ	130
16. Mintiun'a si adeverulŭ	133
17. Junele sí leulŭ	136
18. Cerbulŭ frumosŭ	138
19. Pecurariulŭ si marea	140
20. Pecurariulŭ si meluti'a	144
21. Judecat'a pecurariului	147
22. Avuti'a boieriului	149
23. Visulŭ boieriului	152
24. Darurile colindatorilorŭ	155
25. Legionarii Iesieni	157

Colinde religiöse.

Drumarii.

Doi boieri de-i mari,
Leru-mi Dómné!

Ca si doi drumari,
Vinu din Rusalimú
La Vitleemú tîenú!

Dara cine suntú?
E Josifú celú santú,
Si Mari'a santa,
Carea-asia cuventa:
„Iosife! mi greu,
De drumulú cestú reu,
Vin' se odinimú,
Si se ne umbrimú.“

De unú plopú dedura,
Si acì statura,
De-a se recori, —
Plopulú se clati,
Umbr'a sî-o tragea,

Sórele-î ardea.

„Plopă afurisită,

Se nu fii rodită!

Se crescî totă în susă,

Căci umbr'a mî-ai dusă!“

Iéra măi plecara,

Si ună mēră aflara, —

Si ei odină,

Mērulă 'î umbrîă,

Umbr'a se latîă,

Sórele perîă.

„Mêrule 'nflorită,

Se fii totă rodită!

Se crescî totă în laturî

Se sporescî cu rodurî!“

Dar' Iosifă graîă :

„Drumulă de-amă luvă,

Catra Vitleemă

Pene măi vedemă, —

Iéca e 'n de séra,

Si noptamă prin tíera!“

Si ei se sculă,

Iéra măi plecá,

Catra Vitleemă,

Frumosulă Edemă.

O'nchinamă spre sanetate!

Ieslea.

Marî'a santa se pr'amblă,
Domnului Relîu Dó mne!

Dór' cortelū va capetá, —
Josū si 'n susū, si iéra 'n josū
Cà e timpulū recorosū, —
E 'n vesmente de argentū,
Cà-adî se nasce fiulū santū!

„Buna sér'a mēi Cratîunū!
Lasa-me 'nl'untru se tunū
La cortelū dupa cuptorîu,
Ca se nascū unū domnitorîu!“

Dar' Cratîunulū 'i graiá :
„Eu cortelū dîeu, nū-tî potū dá, —
Du-te 'n staululū cailorū,
Séu la ieslea boilorū,
Veî avé tu locū de-a nasce, —
S'aî norocū se nascî în pace!“

Marî'a-atuncea se luá,
Si în staulū se bagá, —
Si durerea-o cuprindea,
Se mai pórtē nu putea,
Se punea, si odinîá,
Dara caiî tropotiá,
Iepele totū rinchedîá !
„Statî pe locū nu tropotitî,
Cà durerea mî-o maritî !“
Inse caiî n'au 'ncetatū,
Marî'a santa-a cuventatū :
„Fire-atî cai voi blastematî,
Se n'aveî nicî candū voi satîu. —
Pene 'n diu'a de 'nnaltîare,
Dar' sî-atuncî nendestulare !“

Marî'a-atuncea se pornîá,
Si în iesle odinîá, —
In cea iesle-a boilorū,
Boilorū seracilorū, —
Marî'a prinse-a suspiná,
Cà si boî rumegá.
„Statî pe locū nu rumegatî,
Liniscea nu mî-o turbatî !“
Boî-atuncea ascultá,
Si cautá de-a ajutá.
„Fire-atî boî voi fericitî,
Si de omenî multū iubitî, —

De mine, de Ddieu,
Si de santū fiutūlū meu!“
Candū fū catra mediu de nópte.
Trecū durerile mai tóte, —
S'a nascutū si fiulū santū,
Ddieu pe-acestū pamentū!
Prin pocūmbī faclii ardea,
Si cu mii se aprindea,
Prin gradele, luminele
Stralucindū ca nesce stele, —
Si prin iesle florī crescea,
Fenu-'n florī se prefacea,
Si mirosurī bune-avea,
Cà ieslea o tamaia.
Maic'a santa se ridea
Fiu-'n bratie-lū cuprindea,
Fórtē multū se bucurá
Cumca lumea va scapá.

O'nchinamū spre sanetate!

~~~~~

Regii și stéu'a.

S'a nascutū fiulū celū santū,

Ho i Lero-mi Lero-mi Dómnē!

Ddiēu, pe-acestū pamentū!

Tóta lumea audiá

Fórte multī se bucurá, —

Si acést'a s' a ivitū

La treī regī din resaritū.

Ei pe murgī încalecá,

Pe fiutū de-a mi-lū aflá,

Dar' nicī unulū nu a sciutū,

Fiulū santū, unde-ī nascutū?

Candū mergea, si purcedea,

Stéu'a mandra se iviá,

Candū ei stá, de-a odini,

Stéu'a, la ei se grabi,

Si pe locū ea asiteptá,

Pen'ce regī iér' plecá.

Steu'a merge totu pe susu,
Regii, dupa ea s' au dusu,
De 'n Vitleem u au ajunsu, —
Steu'a-atuncea s' a ascunsu!

Cei trei regi au intrebatu,
De nascere de 'mperatu, —
Nu sciti unde s' a nascutu,
Imperatu nou, nu de multu?
Si candu ei au auditu,
La celu fiu santu au pornitu
Si-au amblatu, de l'au aflatu,
In celu staulu luminatu,
In iesle de boi, culcaltu.
Regii daruri aducea,
Unulu auru daruia, —
Altulu smirna-i intindea,
Unulu, tamaiia-i dadea!

Dar' Irod u, candu a-auditu,
Forte greu s' a necajitu,
Ca lu daruri nu i-au datu,
Si la elu nu s' au 'nchinatu.
De celu fiu santu se temea,
Pe elu regii, ca-lu tienea,
Celu mai mare imperatu,
Ca Irod u, cu multu mai naltu!

Ier' Irod u, prinse-a gati
Si ostirea de-a-omori,

Pe toți pruncii marunției,
De doi ani mai micuției,
Si tăiara într' o di,
Peste patrudiecei de mii,
Ca se-mi tăia fiulă santă,
Se nu-lă lese pe pamentă
Inse ceriulă l' a-aperată,
De pe elă, nu l' a aflată,
Ca de-acum pene 'n vecia,
Voia Tatalui se fia!

Si fii Maica bucurosa,
Pentru ast' daruri frumose!

O 'nchinamă spre sanetate.

Irodū și soliū.

Astadi Domnulū s' a nascutū
Leru-mi Dómne!
Lumea cu darū s' a împlutū, —
Susū în curtea lui Cratiunū
S'a nascutū unū Domnū pre bunū.
Elū în iesle se nascea,
Prin nuiele florī crescea,
Pe paretī faciī ardea,
Vestea 'n tiera se ducea,
La Irodū celū imperatū,
Si Irodū s' a superatū!
Candū Irodū a auditū,
Treī soli mari elū a gatitū.
Elū unū solū 'mī trametea,
Ca se spuna, ce-a vedé?
Solulū iute si plecá,
Ieslea mandra o aflá,

*

Domnū frumosū i s' aretá
Cum e prunculū mititelū,
Belusiēlū si sprintēnelū,
Totū în fasii de matase,
Si în haîne mai alese,
Si în léganū aurelū
Scutece de bumbacelū.
Solulū iéra renturná,
Luī Irodū le povestíá,
Dar' Irodū nu a crediutū,
Căci elū fórte s'a temutū, —
Si candū elū nu se 'ncredea,
Mai unū solū cà trametea.

Solulū, iute si plecá,
Ieslea mandra o aflá,
Domnū frumosū i s'aretá,
Cum e junele voiosū,
Candū e tare, sanetosū
De-lū înféra mustetiór'a,
Si-ī mugura barbiór'a.
Solulū iéra se 'nturná,
Luī Irodū le povestíá,
Dar Irodū, cà nu-ī credea,
Si pe altulū trametea,
Féti'a luī se o mai véda,
Ca se-ī spuna, cum se créda?

Solulū, iute si plecá,
Ieslea mandra o aflá,
Domnū frumosū i s'aretá,
Ca boierīulū celū betranū,
Ce-are barba pene 'n sīnū,
Candū trecea din tineretīe
Mestecandū în caruntetīe,
Candū legī dreptē elū croīesce,
Pentru celū ce patimesce.

Solulū iēra se 'nturná
Luī I r o d ū, tóte-ī spunea, —
Dar' I r o d ū se minuná,
Cum de Domnulū se schimbá?

Si I r o d ū, nu mai credea,
Ci elū sīngurū purcedea, —
Elū mergea, dar' nu putea,
Tare de-a s'apropiá.

La curtea Cratīunuluī,
De santienī'a Domnuluī,
De-amirosulū florilorū,
De par'a facielorū.

Fia-'n lume totū dreptate,
Sī-o 'nchinamū spre sanetate!

Priveghierea.

Susū boierī! nu măi durmiți,
Hoī Leru - mī Leru - mī Dómne!
Timpulū e se ve chititi,
Cas'a se o maturatī
Més'a se o încarcatī, —
Cà amblamū si colindamū,
Si pre Domnulū nostū cautamū, —
S'a nascutū unū Domnū pre bunū
Susū în curtea lui Cratiunū,
S'a nascutū unū Domnū frumosū,
Numele lui e Cristosū!
„Nu durmimū de asta séra
Totū sīdemū în priveghéla,
Din cea séra-a-ajunului,
Pene 'ntr' a cratiunului,
Cà-asīteptamū pre Domnulū santū,
Ca se vina pre pamentū,

Cà e fiulū cerīlulū,
Si e Domnū pamentulū!“
In cea séra-a-ajunulū,
Vinū junī cratiunulū,
Câte patru, câte șiepte,
Ca se cante la fereste, —
Cruce 'n casa, róta 'n mésa,
Boerés'a-a fara iése,
Cu-unū carnatū, si cu-unū colacū,
Colindasiī i бага 'n sacū —
Si cu-o mana de parale,
Si mi-i бага în șierpare.
„Fii boierū, totū sanetosū
Se-ti ajute si Cristosū,
Boierésa bucurósa!
Se-ti ajute Maic'a nósta!“

Santii si Din'a.

Sub celū roșiu resaritū,
Haī Lero-mi D-ómne, haī!
Mare sgomotū s' a auditū, —
Santii totī 'mī gomónescū,
Si de Dom-nulū pomenescū,
S'a nascutū si fiulū santū
Si din ceriū e pre pamentū
Nici unū santū nu l'a veditū,
Nu sciu, unde s'a nascutū, —
In ce țiera, sub ce sóre,
Si în care lume óre?!

Candū caută spre resaritū,
Resaritulū s'a umbritū,
Totū de cétia, negurétia,
S'a facutū întunecétia, —
Si din cétia cà-mī iesiá,

O dînióra frumosîea,
O dînióra galbinióra,
Ca sî-o mandra dîiorióra,
Si de Santî s' apropiá,
Si din gura le graîá :
„Totû vorbitî, si gomoniî,
Si de Domnulû pomeniî,
Dara unde-î, voi nu sciî,
Se vi-lû spunû, ce-mî daruiî?“

„Da-tî-omû radîa ca de sóre,
Si din răiu o mandra flóre,
Se remanî totû tinerea,
Se stralucî ca si o stea.“

Dîn'a-atuncî le multiemîá,
Si voiósa le graîá :
„Domnulû santû, si Domnulû bunû,
E în curtea lui Cratiunû, —
L'am vedîutû eu mititelû,
Frumosîelû ca-unû angerelû,
Totû în fasî de matasa,
Pe la marginî cu-aurû trasa,
Si în léganû aurelû
Scutece de bumbacelû,
Ventulû bate, sufla linû,
Légana-se tutulinû, —

Cu o mana țiene lun'a
Cu-alt'a împletiă cunun'a
Cea pe stele marunțiele, —
Inverstandū lucéferele!"

O 'nchinamū spre sanetate!

Santiî, si S. Jonü.

Susü în pórt'a cerîului
Linü, linü, Leru-î Domnulü!
La fontan'a sórelü,
Multü gomonü e gomonitü,
Multa vorba s'a audîtü, —
Santiî totî se sfatuîescü,
Si de Domnulü pomenescü!
Cauta 'n susü, si cauta 'n josü,
Susü e raîu, josü plaîu frumosü,
Cauta catra resaritü,
Si vedü dîorî cà s' au ivitü
Si pe Ionulü, Santulü Ionü
Cum alérge la gomonü,
Cu unü murgü bunü pulberandü,
Si cu scutulü ventü tragêndü,
Focü din gura flacarandü.

Ió ne! spune, dóra sciï?
Domnulŭ santŭ pe unde-ar fi, —
Cà de candŭ elŭ s'a nascutŭ,
Inca nu l'am mai vedŭtŭ!

„De v'oïu spune, ce mi-tŭ dá?
Ce vei cere-ï capetá!
Tu se fii nanasŭlŭ luï,
In dŭu'a botedŭlulŭ!“

Domnulŭ santŭ, e 'n Rusalimŭ,
Sub unŭ pomŭ de rosmarinŭ —
Sŭede 'n scaunulŭ de argentŭ
Ddŭeu pe-acestŭ pamentŭ, —
Si la mŕsa aurita,
Totŭ cu florŭ de mirŭ chitita, —
Dar' pe mŕsa-ï vinŭ curatŭ,
Si grâu rosŭ, seceratŭ.
Tóta lumea-lŭ cercetŕdia, —
Si elŭ lumiŭ cuventŕdia,
Despre fiulŭ cerŭlulŭ,
Si Domnulŭ pamentulŭ, — —
Tóta lumea i se 'nchina,
Numai jidovŭ-lŭ ŭngana,
Cà e genŭ afurisŭtŭ,
Graŭlŭ santŭ nu l'a primitŭ!“

Domnule! fii sanetosŭ
O 'nchinamŭ de darŭ frumosŭ!

Vestitoriul.

În midilocū de raū,
Domnule Dómnne!
Pe piciorū de plaū,
La unū vadicelū
Scalda-unū calusielū, —
Gavrila celū santū,
Cu vesmentū de-argētū.

Femeea betrana,
Cu fusulū în mana,
Cu furc'a la brêu,
Si colacū de grâu,
Catra elū mergea,
Aste 'i dîcea:
„Blemū! nepóte-a casa
Se gatimū pe mésar,
Ce-avemū pretiuitū,
La noi cà-au venitū,

Junī colindatorī
Dela sīedietorī.“

„Dulce bun'a mea!
Eu nu-ți potū urmá, —
Mari'a mī-a dīsū,
Sī ea m'a tramisū,
Calulū se-lū gatescū,
Delocū se pornescū,
Santīlorū se spunū
Pe totī se-ī adunū,
Susū la Vitleemū,
Pe fiu se-lū vedemū!
Cristosū s'a nascutū,
Lumea s'a împlutū,
Cu darulū seu mare
Si cu luminare.
Dulce bun'a mea,
Mergī la cas'a ta,
Lasa-a colindá, —
Dà la canteretī,
Murgulū meu celū crețiu,
Sagét'a cea vechīa,
Cà n'are parechīa, —
Plece a vená,
Si ce-orū capetá,
Santīi vorū ciná!“

„Mergi, nepóte-alũ meu,
Pentru Ddieu, —
Santilorũ se spunĩ,
Si se 'ĩ adunĩ.“
O 'nchinamũ spre sanetate!

Cratiunés'a si prunciî.

La curtile lui Cratiunû,
Domnului Dó m ne!
S'a nascutû unû Domnû pre bunû!
Jidovîi au întîielesû,
Doi pruncutî ei au tramesû,
Doi pruncutî nebotediatî,
Cà-î credea nevinovatî,
Dar' a casa renturná,
Nu putea-a s'apropiá,
De sfer'a facielorû,
De fumulû tamaïelorû.

Jidovîi 'î întrebá :
„Spunetî, vediutatî, au ba?
— Ba dîeu noî nu l'am vediutû,
Căci la elû n'am strabatutû!“
Jidovîi au întîielesû,
Doi pruncutî ei au tramesû,

Doi pruncuți de-î boteđiați,
Că-î credea nevinovați.
Pruncii candu s'apropiá,
Din de parte 'ngenunchiá,
Crući cu man'a loru facendú,
Si pre Domnulú santú rugandú.
Pruncii-acești s' apropiara,
Si pre Domnulú închinara,
Versuri dulci lúi 'i cantara !

Cratiunés'a audia,
Si în staulú se grabiá,
Fiuluí santú se 'nchiná,
Lúi Cratiunú , așia-î graiá :
„Fericiti suntemú-noi doi,
S'a nascutú Domnulú la noi !“
Si Crutiunú s'a bucuratú,
Si de Maíc'a s'a rugatú,
Ca se-lú ierte, de-a gresitú,
Dara Maíc'a i-a graitú :
„Róga-te de fiulú meu,
Elú e Domnú si Dđieu,
Numai elú, si Tatalú seu !“

O'nchinamú spre sanetate !

Rîndunelele.

La trupin'a de mērū-pērū,
Leru-ī Domnul ū!
Stralucesce unū lucéferū, —
Dar' sub mērū-pērū, patū de bradū,
De multī maīstri e lucratū, —
Pe la fundū cu tunete,
La fusteī cu fulgere,
Frembele de céra santa,
Totū topita si 'nvertita.
Óre 'n patū, cine-ī culcatū?
De 'mī jace minunatū,
Si'mī dórme somnulū greu?!
E culcatū, unū Ddieu!
Mítitelū si belusielū
Si la fétia curatíelū,
Fasiatū de-o 'mperatésa,
In fásióre de matasa.
Comanacu-ī de bumbacū,
Cu treī florī în comanacū, —

Un'a-î flórea mirului,
Alt'a vitî'a vinului,
Un'a spiculū graului!
Iét' venira rîndunele,
Negrisióre frumosíele,
Totū cantara, colindara,
Dar' pe fiu nu-lū desíteptara.

Rîndunelele sburara,
Catra mare se lasara,
Ele tóte apucara,
Stropuleţî pe aripele,
Petricele 'n penicele, — —
Iér' la fiu cà au venitū,
Cu-aripele l'au stropitū,
Cu petrele au sverlitū!

Fiulū santū, s'a desíteptatū,
Si atuncî le-a blastematū :
„Rîndunea! fâ-tî cuîbulū teu,
Unde-a fi loculū măi reu, —
Prin podulū seracilorū
La grind'a stresinelorū, —
Se le bata fumurile,
Ca pe fetîorî cugetele,
Cugetele de 'nsuratū, —
Pe fete de maritatū!“

O'nchinamū spre sanetate!

Venatoriî lui Cratiunû.

İesit'a Dómne, İesitû

Corinda-me Domne, corinda!

Susû la codrulû înverditû

Venatori de-a lui Cratiunû,

Se venedîe, totî se punû.

Unû cerbû ruge, altulû muge,

Unulû p'altulû vre s'alunge.

Eî venara, truda-amara,

Lunga, câtû o dí de véra,

Si candû fû maî de cu séra,

Féra mandra eî aflara,

Sub unû paltinû galbinîorû

Pe locû móle si usîorû,

Lenga-o tufa désa verde,

Si cercara s'o sagete, —

Câ-î cerbutîulû stretinorû,

Si la pèrû cam surisîorû,

Sus la córne sícluită,
La copita argentită.

Candă eră arcu 'ncordată,
Versă la ei s'a îndreptată :
„ Ho, ho, ho, nu sagetă,
Că nu-să dupa mintea ta,
Că nu-să eu, ce dora cugeti,
Că nu-să cerbă ca se sageti, —
Ci eu-să Ionă botediatoră,
Domnului premergătoră ; —
Dara 'n codru am a fire
Noue ană, si noue dăle,
Maic'a-asă m'a blastemată,
Că pe mine s'a maniată.
Deca-acele voă plini,
Josă la tiera-oă pogoră, —
Chei în mana luvă-voă,
In biserică întră-voă,
Leturgia face-voă !

O'nchinamă spre sanetate !

Monastirea si rug'a.

Colo susū, si mai în susū,
 Dómnēi bune, Dómnē!
 Unde Santiī totī s'au dusū,
 E o dalba monastire,
 Si-ī gatita de santire,
 Cu paretī de tamaia,
 Usiele de alamaia,
 Pe la pragurī, totū de marmurī,
 Si 'nlauntru plinū de prapurī!
 Dar' în ea, ór'cine suntū ?
 La altarū e Ion ū celū santū,
 Cu vr'o noue popī betranī,
 Rug'a-o facū de septamanī,
 Si pe-atatī'a patriarcī,
 Cu o multime de diacī, —
 Diacelulū mititelū,
 Tiene 'n mana-unū carticelū,

S'apucá, de a ceti,
Si la ceriu a s'umili,
Sî-a cantá cea ruga santa!
Dara rug'a, cine-o-asculta?

— Maicutî'a lui Ddîeu,
Pe bratîe cu fiulû seu!

Fiulû plange, n'are stare,
Pe bratîele maîceî sale,
Rug'a santa-î lunga tare.

„Fiule! nu jelui,
Cà eu 'tî voîu darui,
Doue mere, doue pere,
Doue titîe de-ale mele,
Tóte patru aurele,
Se te jocî acusi cu ele!“

Fiulû tîepa-unû merû în luna,
Face lun'a tocma plina,
Cum e plina pe la cina, —
Altulû tîepa susû pe sóre,
Susû pe sóre candû resare,
Si candû e la prandîlû mare!

Fiulû plange totû maî tare,
Pe bratîele maîceî sale.

„Fiule! nu jelui,
Cà eu 'tî voîu darui, —
Cheitîele raîuluî,
Sîustariulû botedîuluî,

Scaunutiulū judetīulū,
Te facū Domnulū cerīulū,
Tuturorū, pamentulū!

Fiulū prinse-a straluci,
Maīc'a prinse-a se mari,
Patriarcī-a-ī închiná,
Popū a le 'ngenunchiá,
Tóta lumea-a-ī minuná!
O'nchinamū spre sanetate!

Paseruic'a.

Multă întreba mari boieri,
Junelui bună!
Pe-ună fetioră ca să-ună stajeru;
„Ce ți e calulă asudatū,
Ostenitū si spumegatū?”
— Dar' fetiorulū le graiă;
„Eu am fostū de a venă,
Cam de anū, de asta véra,
Tóta diu'a pene 'n séra,
Si nemic'a n'am venatū, —
Ci în codru cà-am aflatū,
Paseruica alba 'n peptū. —
Prinseiu arculū s'o sagetū
Lenga-o gura de isvorū
Sub tufiția de bujorū,
Si candū vruū a sagetá,
Ea din graū, asia graiă :

„Eu nu sum ce-ti pare tie,
 Ci eu sum Santa Maria,
 Ca m'a tramesu Ddieu,
 Se 'mplinescu cugetulu seu,
 Ca se mesuru pamentulu,
 Pamentulu cu ambletulu,
 Si ceriulu cu stengenulu,
 Dar' pamentu, putienu gasiu,
 Din elu munti si vai chitiu, —
 Iera ceriu, gasiu mai multu,
 Tota lumea de-elu implutu,
 Manaui sorele in susu,
 Iera lun'a la apusu,
 Printre ele stelisiore,
 Maruntiele frumosiore,
 Inse un'a a picatu,
 Si-o cautaui, dar' n'o-am aflatu.”

„Stelisior'a cea cadluta,
 E ca mandr'a mea placuta,
 Ce 'mi jace in mormentu,
 Nu-o mai afli pre pamentu !

June fi cu bucuria,
 Ve se mergi la cununia !

Mari'a si Santi.

Mari'a cea santa,
D'ó mnei bune, Dómne!
Santilorũ cuventa :
„Santilorũ ghicitĩ,
Santĩ de vretĩ se fitĩ,
Cine-a botediá,
Si cum va chĩamá ?
Pe fiutiulũ meu,
Santũ si Ddĩeu !“

Si Santiĩ graĩá :
„Pe Ionũ veĩ chĩamá,
Cum se prorociá,
Si-lũ va botediá,
La celalaltũ anũ,
In ap'a Iordanũ, —
In riulũ lucĩosũ, —
L'a chĩamá Cristosũ!

Apoi spirtulǔ santǔ,
Sbóra pre pamentǔ,
Si 'lǔ va marí
Si 'lǔ va santǐ,
Ca pre sotǐulǔ seu,
Fiu de Dǎieu!"

Mari'a cea santa
Santǐlorǔ cuventa :
„Voǐ Santǐ! 'mǐ ghicitǐ,
Ca Santǐ bine scitǐ,
Cum s'a botedǐá
Si cum va chǐamá,
Pre fiutǐulǔ meu,
Santǔ si Dǎieu!"

Se fǐi sanetósa
Cu colind'a nósta.

Sant'a Dumineca.

Sant'a Mari'a cuventa,
Dómnei bune, Dómne!
Catra Duminec'a santa :
„Sa-mi gatesci frumosul daru,
Se-mi ducú fiulú la altariu,
Se-lú botediu, si se-lú cununú,
Ca pe Domnulú celú mai bunú.“

Duminec'a cum audiá,
Dupa darú delocú porníá, —
Purcedea, si totú mergea,
La Iordanú, cà ajungea,
Si aice se spelá,
Ca si-unú angerú se baía,
Si pe bratie, si pe fétia,
Si pe alb'a de frumsétia,
Ca se afle darulú santú,
Darulú santú, pe-acestú pamentú.

Candū arunca ochiī 'n susū,
Darulū, Iordanū i-a adusū, —
Ea-lū vedea, cà cum veniá,
Si de ea s'apropiá, —
Treī florī ca si treī viorī,
Ce lucescū ca nesce dĩorī,
Se le rumpa, man'a 'ntinse,
Si 'n chitusiū, ea le cuprinse,
Si pe capū le asiedīá,
Inderetru purcedea,
De-ar aflá pe Domnulū bunū,
La cea curte-a lui Cratiunū,
Darulū ca se-i póta dá,
Pe Mari'a-a ascultá.

Candū întrá, darulū lasá,
Curtile se luminá,
De treī florī, ca si viorī
Ce lucescū ca nesce dĩorī.

Maic'a santa-atunci veniá,
Si Duminecei graiá:
„Darulū teu, a 'ntardiátū
Cà pe fiu l'am botediátū
Ca pe-unū Ddeū si Domnū,
Cu nanașiulū santu Ionū.
Țiene darulū pentru tine,
Càci si tîe 'ți sta bine,

Si reamă de-a pururea,
Măi mandra ca Vinerea!"

Duminec'a mulțiemă,
Maiceî sante se 'nchină.

O'nchinamă spre sanetate.

Guibulu și puii sîoimiloru.

Maică'sta sînta sîede,
Dómneci Dómneci!
Pe plaîulú celú verde,
In pól'a cerîulú,
In pórt'a raîulú,
Si din caîerelú,
Lasa firú aurelú.
Firulú firuá,
Si se subtiá, —
Candú 'lú încordá,
Tocma se lasá,
Sîoimî venatori,
Sîoimî rapitori, —
Firulú apucá,
Susú cu elú sburá,
Intr'o 'ndepartare
Catra tîermú de mare, —

Candū se înnaltîă
Sîomîi straluciă,
Firulū eî slipîă,
Ca si nesce dîorî
Pe la cantatorî.

Ion ũ atuncî venîă,
Maîc'a î graîă:
„Unde te-am manatŭ,
Bine-aî ascultatŭ, —
De m'aî ascultă
Unde te-asîu mană.
Fîi gata de dusŭ
Susŭ colo în susŭ,
Intr'o 'ndepartare
Catra tîermŭ de mare.
De sborŭ se te-apucî,
Sî adî se-mî aducî,
Cuîbulŭ sîoîmilorŭ
Sî a-lŭ puilorŭ, —
Cuîbulŭ mi-lŭ da mie,
Puî-i tîene tîe, —
Că sîoîmî-au rapitŭ,
Firulŭ auritŭ,
Candŭ m'am castigatŭ
Sî multŭ am lucratŭ
La unŭ scumpŭ vesmentŭ,
Pertru fiulŭ santŭ!“

„Maică! eu asîu face
Totu ce, tie-tî place, —
Dar' ast' n'oiu puté,
Nu-î 'n puterea mea!
Sîoîmîi au rapitû,
Firulû auritû, —
Firulû, eî l'au dusû,
Pen' la cerîu în susû,
Din elû au tîesutû,
Cuîbulû pre placutû, — —
Lun'a aurita,
Féti'a-î stralucita!
Puî nu-sû maî multû,
Càcî s'au prefacutû
Stele maruntîele,
Si lucéferele, —
Tóte stralucescû,
Lumea-o 'nfrumsetîescû,
In nóptea senina, —
Cum diu'a 'n gradina,
Florile frumóse,
Si carî amiróse,
Suntû spre îndîestrare
Si spre desfetare!“

O'nchinamû spre sanetate!

Mari'a si fetele.

Mari'a plecase, —
Dómneî bune, Dómne!
Si ea se aflase,
Pe calea la rău,
Pe piciorū de plău,
Si ea totū mergea
Pene ajungea,
Cu stêlpari de flóre
Lumina de sóre
Ca calugerésa
Si împeratésa,
In tiolū fetiorescū,
La vadū jidovescū.
Candū caletoriá,
Maic'a întelniá,
Fete de evreî,
Pascëndū nesce mnei,

Si ea suspiná
Si-apoi le 'ntrebá:
„Spuneti? n'atî vedîutû?
Pe-unde-atî petrecutû,
Pe fiutîulû meu,
Santulû Ddîeu!?”

Ele se mirá,
Triste 'î graiá:
„Si se-lû fimû vedîutû, —
Nu l'amû cunoscutû!”
„Lesne-î de-a lû cunósce,
Cà elû lumea 'ntórce, —
In drépt'a lui mana
I s'a datû se tîena,
Ceriulû celû înnaltû,
Frumosû, minunatû. —
In stêng'a lui mana
I s'a datû se tîena,
Pamentulû surpatû,
Latû, si rotundatû,
Ce l'a 'mpresuratû
Sierpe 'nterentiâtû!”

Fetele-o jelîá,
Sî-apoi 'î graiá:
„L'am fi cunoscutû
Dar' nu l'am vedîutû!”

„Póte-a fostū calariū
Ca 'mperatiī marī?!
Radi'a sórelui
E pe fėti'a lui, —
Lun'a ceriului
Pe umerulū lui, —
Foculū ceriului
In manele lui, —
Tunetulū de véra
Fulgerulū de séra!“

Fetele dîcea:
„De elū e asía?
Maica! l'amū vediutū,
Si l'amū cunoscutū!
Elū e'n Rusalimū,
Betranii se 'nchinū, —
Candū încalecă,
San' Duminec'a
Nainte-î mergea
Si florī culegea,
Cunune 'nvêrstă
Pe cale-î tiepă, —
Lumea-lū minună
Cum elū lumină!“

Si fii Maica sanetósa,
De fiu-ti bucurósa!

O'nchinamū spre sanetate.

Cantul^u dorului.

Ha cea dalba de cetate,
Florile dalbe!
Merge carul^u de matase, —
Dara 'n car^u, ór'cine-mⁱ sⁱede?
Siede-mⁱ Mari'a 'n haⁱna verde!
Si 'mⁱ canta pre doⁱos^u
Si 'mⁱ lucra pre frumos^u.

Dar' cu lucru, ce g^atesce?
Tot^u 'mⁱ c^osa, firuⁱesce,
La prapurⁱ ⁱmp^eratescⁱ,
La vesminte barbatescⁱ.
„Mari'a! c^osa pentru noⁱ,
Da-tⁱ-om^u mnⁱei, si datⁱ-om^u oⁱ,
Da-tⁱ-om^u butⁱ cu banⁱ maruntⁱ,
Galbenⁱ nuoi, orⁱ c^ut^u de multⁱ,
Nesce care, cu com^ore,
Sⁱ-or^u luci ca santul^u s^ore!“

Dar' Mari'a suspiná :

„De acele n'oiu luvá, —
De mî-atî dá pe fiulŭ meu,
Domnulŭ santŭ si Ddŭeu !“

„Tî l'am dá, dar'e legatŭ,
Si sta 'n pórtá radîmatŭ,
Susŭ la curtea luî Pilatŭ,
Si asîtépta dupa cruce
Ca pe ea, viú se-lŭ usuce,
Fiulŭ teu cà-a cutesatŭ
De-a stricá pe-unŭ împeratŭ,
Si se scape pe poporŭ
De celŭ lantŭu, si de omorŭ !“

Mari'a merge si se canta,
De durerî, focŭ se framenta,
Canta dupa fiulŭ seu,
Dór' aude versulŭ greu,
Versulŭ greu, cà-î pare reu.
Dar' o-aude-o 'mperatésá,
Dintra tóte măi alésá, —
Si în cale-î se grabiá,
Si atuncea 'î graiá :
„Nu cantá asîa innaltŭ,
Cà-te-aude-unŭ împeratŭ,
Imperatŭ si-alŭ meu barbatŭ,
Si pe mine m'a urî,
Pruncisîorî-a parasî, —
Si pe tine te-a iubi !“

„De-oïu cantá, câtú oïu cantá,
Tacī, si nu me ascultá,
Nu cantú imperatuluī,
Ci cantú numaī doruluī,
Doruluī si fiuluī,
Cerīuluī pamentuluī!“

Maīca! fī tu bucurósa,
Primesce colind'a nósta.

O'nchinamū spre sanetate!

Plói'a cu focu.

Coborit'a, coborîtũ,
Corinda-me Dómn-e corinda!

De maĩ susũ, din resarîtũ,
Dđieu din cerũ pe scarĩ,
Pe mirurĩ, pe luminarĩ,
Cu o turma de-oĩ domnescĩ
Prin fenetĩe jidovescĩ,
Si o pasce în seninũ,
Si o-adapa în norũ linũ!

Nime 'n lume nu-lũ vedea,
Nime 'n calea lũi statea, —
Vede-lũ fét'a de evreu,
Sĩ-alergà la tata seu, —
Dar' acest'a la Pilatũ,
Si de veste lũi a datũ. —

Si Pilatũ candũ audĩá,
Catra jidovĩ cà graĩá:

„Ddieu oile pasce
Totū pe livedile vóstre,
Alergatī, de mi-lū legatī,
Si pe cruce-lū spendiuratī.“

Jidovīi cà se luara,
Pe Ddieu 'lū aflara,
Si cercara se-lū omóra,
Cu securī si cu topóra!

Jidovīi, candū aū venitū,
Domnulū santū, ašia-a graitū
„Aleī! oitiele mele,
Se ve facetī nesce stele, —
Iéra voī berbecīi meī,
Se fitī totī lucéfereī.“

Ddieu atuncī dadea,
Rapede, o plóia grea,
Norīi totī cà se 'nvolbá,
Tunetulū, cà resuná,
Fulgerulū cà luminá,
Jidovīi se prepadea,
De cea plóia rea cu focū,
Si períá, ca gongī, de locū!

O'nchinamū spre sanetate!

Iud'a.

Candū Cristosū ciná la mēsa,
Leru-mi Dómne!
Stá evreîi dupa casa, —
Dara Iud'a a întratū,
Luī Cristosū de s'a 'nchinatū, —
Iér' a fara elū iese!
Sī evreilorū grai :
„Datī-mī treîdîecī de argentī,
Se vi-lū dau, se-lū restignitī!“
Iud'a, iūbitorū de banī,
L'a vindutū la-a luī dusīmanī!

Candū Cristosū gatá cu cin'a,
Merse sub pomū în gradina, —
Iud'a dupa elū s'a dusū,
Dar' evreîi prin ascunsū, —
Si candū Iud'a-lū sarutase
Sarū evreîi, si-lū legase.

L'au purtatū pen' la Pilatū,
Si la cas'a cea de svatū,
Svatulū lorū a otarītū,
Ca se fia restignitū!

Pe cruce de bradū l'au pusū,
Cu sulitī'a l'au împunsū,
Sangele pe cruce-a cursū, —
Dar' multīmea a strigatū:
„Nu trebe pe josū versatū,
Sangele-ī nevinovatū!“
Sórele se 'ntunecá,
Lun'a 'n sange se 'mbracá,
Muntī se cutremurá,
Apele se tulburá, —
Angerī 'ncepura a plange,
Cà se vérsa-atât'a sange!

Dar' pe Iu d'a blastematū,
Sufletulū cà l'a mustratū,
Si delocū s'a spendīuratū!

O'nchinamū spre sanetate!

Vestea rea.

Ambla Maică, după fiu,
Radia sora lui!
Totu plângându, si întrebându;
„N'atî vedîutî pe fiulî santî?
„Pôte cî noî l'am vedîutî,
Dara nu l'am cunoscutî!“
„Déca cumva l'atî vedîutî,
A-lî cunosce atî pututî, —
Cîcî pe fîti'a fiulî,
Scrisa-î radi'a sora lui,
Si pe frunte, lun'a plina,
Lun'a plina, cu lumina, —
Lîra pe-a lui umerei
Stralucescî lucîferei!“
„Maîca! déca e asîa,
Noî 'tî damî o veste rea;

Cà-î la curtea lui Pilat ū,
Restignit ū pe lemn ū de brad ū!“

Maic'a plange, si se 'nfrange,
Anim'a-î innŃta 'n sange, —
Anger ū bel ū, o cēta mare,
SbŃra la ea de 'ntristare,
Si la cer ū o redicá,
Dara ea le cuventá :
„Fiul ū meu, tot ū Domn ū va fi,
Si cē ū bun ū 'î vor ū fi fi ū, —
Celor ū re ū va resplat ū,
Cà pe vec ū î-a os ūnd ū!“

F ū tu Ma ū ca bucurŃsa,
De colind'a ast'a-a nŃsta. —

Graulă, vinulă și mirulă.

Dăieu amblă,
Domnuluî Dómnē!
Santîi-lă întrebă:
„Graulă celă curatū,
Vinulă stracuratū,
Mirulă teu celă santū, —
Ce suntū pre pamentū,
Din ce suntū facute,
De-sū asă placute?“
„Voî pre bine scitî,
Si ce măi voitî?
Bine; fórtē bine,
Căci a-tî fostū cu mine!
Că noî am iesitū,
La campū parasîtū,
Susū la Rusalimū, —
Ca se măi privimū,

Grane fara spicuri,
Si vii fara vinuri,
Si flori fara miruri, —
Noi ne-am datu din cale,
La fontana 'n vale,
Rece ventusioru,
Paltinu galbinioru
Sub frundia marunta
La umbra rotunda. — —
Voi v'ati adapatu,
Eu-am insetosiatu,
Voi v'ati si culcatu
Eu-am custodiatu.
Canii de evrei,
Maniosii ca si lei,
Au si auditu,
La noi au venitü.
Voi toti ati scapatu,
Dar' eu m'am lasatu,
Se patiu pentru voi
Si turm'a de oi, —
Si ei me legara
Si prinsu me purtara
Pene la Pilatu
Si cas'a de svatu. —
Legea mi-o spunea,
Din lege iesia,

Se fiu restignitŭ,
Si batjocoritŭ,
Pe cruce de bradŭ,
Pre cum vre Pilatŭ.

Apoŭ me 'nceingea,
Tare me stringea,
Carnea, josŭ cadea, —
Pe unde picá,
Grau bunŭ se facea!

In manŭ, în picŭore
Facura butŭre,
Cu cuiu de otŭelŭ,
Dandŭ cu maŭu de ferŭ.
Cuŭe se batea,
Sangele curgea, —
Pe unde picá,
Vin ŭ bunŭ se facea.

Si spinŭ aduná,
Si me 'ncununá.
Tare me 'mpungea,
Sudŭrea curgea, —
Pe unde picá,
Mirurŭ înflorŭá!“

O'nychinamŭ spre sanetate!

Avutulú si seraculú.

Coborît'a Domnulú santú
Haĩ Lero-mi Dómné haĩ!
Domnulú santú pre-acestú pamentú,
Coborît'a totú pe scara,
Scara santa si de céra,
Pe o dî de serbatóre
Candú resare santulú sóre,
Cu San' Petru, sotulú lui
Pentru sórtea omulú, —
Ce facú domniĩ cu ĩobagĩ
Si avutiĩ cu seraciĩ?!

Amendoĩ acum pornira,
Si pedestru se ivira
La cas'a avutulú
In midilocolú satulú.

„Buna diu'a domnitorî!

— Se traitî voi cersitorî!

„Gat'a-î prandîulû de prandîtû?
Ne 'mbiamû la omenitû.“

— Prandîu-î gat'a, nu-î de voi,
Ci-î de domnî marî ca si noi!

„Déca nu-î si pentru noi
Se prandîti dar' numai voi!

Eî se îeu, si ducu-se,
Si ajungû, si vedu-se,
La cas'a seraculû,
In capetulû satulû

„Buna diu'a muncitorî!

— Se traitî voi caletorî!

„Gat'a î prandîulû de prandîtû?
Me 'mbiamû la omenitû.

— Prandîulû nostû e cam putîenû,
Dar' venitî ca se-lû prandîmû!
Si de cumva nu nî-ajunge,
Merge-oîu-'n satû, si voîu aduce! —

Se luara, si întrara,
Si la mеса s' asîediara, —
S'ospetara, — nu potura
Ca se gate ce avura!

„Multîemita, cui nî-a datû!“ —
Maî de parte au plecatû,
Printre vii, printre campîi,
Pe o cale cu facîi.

Ddîeu din graîu graîá :
„Cauta Petre 'n steng'a mea,
Spune-mî Petre, ce-î vedé?“
— „Dómné! multû nu maî tîené!
De ce vedû, îmbetranescû,
Si de spaîma me 'ngrodîescû,
Vedû caş'a avutulû
In midîloculû îadulû,
Cum s'aprinde, si cum arde,
Si avutulû se prepadé,
Cà balaurî sufla 'n focû,
Se 'mbulsescû, de n'afîa locû, —
Scorpîele-sû ca vacele,
Bróscele-sû ca caprele!“

Ddîeu din graîu graîá :
„Cauta Petre 'n drept'a mea,
Spune-mî Petre, ce-î vedé?“
— „Dómné! multû de-aî maî tîené!
De ce vedû, întînerescû,
Si me bucurû, dantîuescû
Vedû cas'a seraculû
In midîloculû raîulû,

Din a fara argentîta,
Din launtru aurita,
Sóre mandru dî senina,
Si 'n prejură cu o gradina,
Frundiele-să ca stelele,
Florile ca lunele!“

O'nchinamă spre sanetate!

Mès'a gatita.

Domnū bunū, ce te-ai bucuratū,
Leru-ī Domnū Dómne!
Mésa mare, de-ai 'ncarcatū?
Asia plina, si frumosū,
Si în susū, si mai în josū, —
Cu masaīulū de matasa,
Si pe elū mancare-alésa,
Pe masaīu, colaci de grau,
Câtū ajungū si pen' la brêu, —
Susū pe mésa vasū cu vinū,
Lenga elū bocalulū plinū, —
Pentru cine te-ai gatitū,
Ce nu te puni la pranditū?
Dór' ai finū de botediatū
Séu fetiorū de cununatū?"
„Asia ceva, nu-ī se fia,
Ci o alta bucuria!

Eu asiteptu pre Ddieu,
Ddieu si sotulū seu,
Ei suntū adī óspetī de-aī meī,
Si petrecū prandiulū cu ei,
Se nu-mī bage nicī o vina,
'I asiteptū cu mēs'a plina!"

Bucura-te crestinū bunū,
Óspetī marī tī-se adunū, —
Si noi, lorū ne închinamū,
Dara tīe-tī colindamū!"

Intru multī anī cu pace si sanetate!

Bocalul^u de aur^u.

🍷 O-re-a cui-s^u aste curtⁱ?
Hoⁱ Lerⁱule Lerⁱule!
C^ă s'au strins^u si óspetⁱ multⁱ, —
Curtⁱ înnalte, minunate,
Si de sóre luminate,
Din a fara argintⁱte,
Din launtru áurite, —
In prejur^u gradinⁱ de florⁱ
Si cu turnurⁱ pen' la nuorⁱ,
Cu zebrele pen' la stele
Da-'n midilocul^u curtⁱlor^u,
Pusa-ⁱ m^és'a domnilor^u!
M^ésa mandra cu matasa,
— Dara óre ce-ⁱ pe m^ésa?
E colac^u de gr^ău curat^u,
Vas^u de vin^u vechⁱu, stracurat^u,
Florⁱ de mir^u, de împenat^u!

— Dar' la mésa cine suntă?
Multī boīerī si Domnulū santū, —
La unū cornū e Ddieu,
L'altulū, Petru sotīulū seū, —
La-alū trei-le santulū Ionū,
Lenga eī sī-alū curtiī domnū,
Totū închina cu bocale
Si le pórtá 'n perendare.
Unū bocalū e mititelū
Frumosielū, si aurelū, —
Da 'n fundulū bocaluluī,
Scrisa'ī póm'a vinuluī,
Da-'n tórt'a bocaluluī
Pusu-ī spiculū grauluī, —
Da-'n cój'a bocaluluī,
Jace flórea miruluī,
Totī închina, multiemescū
Si pe Domnulū pomenescū!

Dise Domnulū Ddieu :

„Se-mī respundī, boīerīulū meu!
Eu bocalu-asīu cumperá,
Séu cu altulū l'asīu schimbá!“

„Se fīi Dómnē iertatorīu,
Se-mī fīi mie crediètorīu,
Cà eu nu-lū amū de vindutū,
De si fórtē tī-a placutū, —

Nu-î bocalulū de schimbatū
Cà si eu l'am capetatū,
Nasiulū candū m'a botediatū
Sîngurū elū cà mi l'a datū,
Pe candū pruncii-oîu botediă,
Pe candū Ți voîu cunună,
Ospetiî de-a-lū minună,
Si din elū, vinū a gustă.“

Ddîeu atuncî graiă:
„Țiene-lū dar' în cas'a ta,
Si traiesce sanetosū
Cu bocalulū teu frumosū!“

O'nchinamū spre sanetate!

Scald'a.

Sórele întórce frunte,
Florĩ dalbe de mèrũ!
Catra-acést'a mandra curte,
Cà-a crescutũ unũ mèrũ sĩ-unũ pèrũ
Ca si verulũ si cu verũ,
La trupina-alaturatĩ,
Dar' la verfurĩ luminatĩ!
Óre 'n verfurĩ ce se vede,
Ce se vede si 'mĩ siede?
Siedu-mĩ doue turturele,
Tĩenu-mĩ doue luminele,
Pica-mĩ doue lacremele,
Pica-mĩ multe picurele,
Si se facũ totũ floricele
Si se facũ totũ rĩurele,
Floricele de mirũ santũ,
Si o scalda pe pamentũ,

Si se scalda Ddieu,
Ddieu cu soțiulū seu !

Si întréba Domnulū santū ;
„Ce-ī maī bunū, pe-acestū pamentū ?“

„Ce-ī maī bunū ca boulū bunū, —
La aratru déca-lū punū,
Brésd'a négra bine-o 'ntórce,
Grâulū rosīu, bine-lū cóce,
Si tî-lū cara-a casa 'n sacī,
Pe cratiunū, de-tī faci colaci!“
Si întréba Domnulū santū :

„Ce-ī maī bunū, pe-acestū pamentū ?“

„Ce-ī maī bunū, ca calulū bunū,
Cà pe elū, de eu me punū,
Me aduce 'n voīnicia,
Me desītépta din betîa,
Pe dusīmanū din tîéra-alungū,
Si-lū alungū pene-lū ajungū!“

Si întréba Domnulū santū ;
„Ce-ī maī bunū, pe-acestū pamentū ?“

„Nu-ī maī buna, ca-ó'ī'a buna,
Lapte, lana 'tī aduna, —
Tóta vér'a te nutresce,
Tóta iérn'a te 'ncaldîesce !“

Si întréba Domnulū santū :
„Ce-ī maī bunū, pe-acestū pamentū ?“

„Nu-î mai bună, ca-ună sufletă bună,
Orî ce alt'a se-tî mai spună!
Sufletulă bună s'umilesce
Si pe frate-lă pretîuesce, —
Pe seracî nu-î lasa 'n reu,
— Se-lă ajute Ddîeu, —
De-î voîosă de-î superată,
Face bine nerugată.“

O'ncînamă spre sanetate!

Anteîetatea lui Cristosû.

Cam la asta casa
Domnului Dó mne!

La dalba de mésa,
Santîi s'adună,
Cu boîerî mancá,
Si vorbíá ei multe, —
Dar' la mésa 'n frunte
Si Cristosû erá,
Petru ascultá. —

Totî se sfatuía,
Si se întrebá:
„Cine e mai mare,
Ce putere are?“

Petru se sculá,
Si elû închiná:
„Dó mne! estî mai mare,
Decátû orî si care!

Căci alū teu cuventū
E santū pe pamentū,
Sî-a tale puterî
Suntū date din cerū, —
Că-ăi venitū în lume
Ca se faci minune,
Cerîlū se 'lū marescî
Lumea s' o'ntarescî,
Bunulū se-'lū adunî
Reulū se-lū apunî,
Si se scapî popóre
Cu feru-'n picîóre,
De sîerbhî spurcate,
De reu, de pecate.
Că a ta domnia
Nu e tirania, —
Candū a ta putere
E o mengăiere, —
Mare sîngurū estî,
Căci tu, dreptū domnescî!“
„Petre! candū vorbeşti,
Nu pecatuïescî, —
Pe-unde veî amblá
Darulū te-a urmá,
Că va cresce gráu
Rosîu, — pene 'n brêu, —
Si va fi seninū,
Se rodésca vinū, —

Vorū reversá dīorī,
Si mirurī de florī!
La seceretorī,
Daī grane cu sporū, —
La culegètorī
Daī vinurī de dorū, —
La colindatorī
Daī mirurī de florī, — —
Ca se fia bine
Pentru orī si cine,
Care se 'ngrijesce
Si se ostenesce,
Pe campū cēi secī
In dīorile recī,
Pentru-a sa viétīa,
S'aība 'n ea dulcétīa.
Ca se fia bine
Pentru orī si cine,
Care se padīesce
Nu pecatuīesce,
Ci cu fapte bune
Face bine 'n lume, —
Tu, pe-acestī se-ī trecī,
La raīulū de vecī!“

O'nchinamū spre sanetate.

Chei'a raiului.

Jurū prejurū de mēsa,
Petre, Petrelīo!
Cēt'a e alēsa, —
Suntū vr'o cātī-va Santī,
Cu boīerī, parintī,
Dulce eī vorbescū
Si se sfatuīescū,
De a lorū marire,
Si de 'ncaruntīre, —
San' Petru taccea,
Ceīalaltī dīcea:
„Petre! estī mai mare,
Ca orī facare,
Cà în mana aī
Chei'a de la raiū,
Domnulū santū tī-a dat'o,
Dreptū a judecat'o, —

Si tu poți lasá,
In raïu a întrá,
Orî pe cine vreî,
Pe bunî, si pe reî!
— Ast'a de orû audî,
La tine-orû veni,
Suflete desîtepte,
Din nascere drepte,
Carî raïu au cerutû,
Bine de-au facutû,
Si le veî lasá,
In raïu a întrá.
— Ast'a de-orû audi
La tine-orû veni,
Suflete-adurmite
De pecatû negrite,
Carî raïu au cerutû
Dar' reu au facutû, —
Tu le veî maná,
In iadû a întrá!
— Pe dreptî veî chîamá
A se ospetá,
Lenga mese 'ntinse
La facliî aprinse, —
Pe reî veî bagá
Focû de-a spumegá,

Lenga mese strînse,
La lumine stînse.
— Câtî reu au facutî
De candû s'au nascutî,
Totû în focû se arda
Si se se prepada.
Câtî bine-au facutî,
De candû s'au nascutî,
Vorû jucă pe plaîu
In midîlocû de răiu,
Totû cu Ddîeu,
Si cu soîîlû seu!“

O'nchinamû spre sanetate!

Locu în raïu.

Joca Petru pe unū plău,
Raïulū luminosū Dó mne!
Chîarū în campulū celū de raïu.
Dela dîorî si pene 'n séra,
Mergū si vinū boîerî din tíera,
Căcî pe unî 'î lasá,
Dar' pe altî-î renturná.
Mam'a luî Petru veniá,
Si luî Petru 'î graiá:
„Fá-mî tu mie locū în raïu!“
„Locū în raïu, maîcutîa n'áî,
Căcî seraciî tí-au lucratū,
Sér'a, plata nu lí-aî datū,
Fàr' negin'a grauluî,
De pe fundulū cîuruluî.
Birtasîtiá candū eraî,
Cup'a mica-o mesuráî,

Vinū cu apa ăi vindutū, —
Nici unū bine n'ăi facutū!"

Tat'a lui Petru mergea,
Si lui Petru 'i dăcea:
„Fă-mi tu mie locū în rău!"

„Locū în rău, tăcutia n'ăi,
Că-ăi fostū fôrte vulturariu,
Ce-ăi vedîutū, nu mai lasăi.

În viétia n'ăi lucratū
Si totū jude-ăi fostū la satū,
Pe seraci tu greu i-ăi trasū,
Pe avuti uritū i-ăi rasū,
Satulū, de tin' s'a temutū, —
Nici unū bine n'ăi facutū!"

Sôr'a lui Petru veniă,
Si lui Petru 'i graiă,
„Fă-mi tu mie locū în rău!"

„Locū în rău, tu sôra n'ăi, —
Candū ăi fostū de maritare,
Ăi saritū gardulū mai mare,
Candū ajunsesi de nevêsta,
Ăi saritū si pe ferêsta.
Pentru traîlulū teu spurcatū,
Locū în rău, n'ăi capetatū!"

Dar' si frate-seu mergea,
Si lui Petru 'i dăcea:
„Fă-mi si mie locū în rău!"

„Locu în raïu, numai tu ai, —
Cà-ai fostu frate, pecurariu,
Ți-a fostu jele de drumariu, —
Căți flamendî s'a abatutū,
Si orî-catî apa-au cerutū,
Cu brensa î-ai saturatū,
Cu laptutiu î-ai adaptatū, —
Pentru traîulū teu placutū,
Locu în raïu cu Ți-am facutū!“

O'nchinamū spre sanetate !

Préd'a din raïu.

Ua muntele Galilei

Hoï Lero-mi Lero-mi Dómne!

Domnulū e cu Santii seï, —

Din de parte ei privira

Me Arcangelū Mihaila,

Calerindū, si alergandū, —

Dara calulū spumegandū.

Candū Arcangelū de ei dá,

Ddieu 'lū întrebá:

„Ce e nou, de unde vini?

Cà alergī si nu te-alini

Din iutiél'a calului,

Frementarea trupului?”

Mihaila 'i graiá:

„Dómne! Dómne! vestea-ī rea!

Santu Petru-a adurmitū,

Iud'a chei'a a rapitū,

Si în raïu cà s'a bagatǔ,
Ce-a fostǔ bunǔ, totǔ a predatǔ, —
Lunișiór'a, sórele,
Dïorile si radïele,
Tronișiorulǔ de judetǔ,
Si siustariulǔ de botediǔ,
Busuïoculǔ, florile,
Crucea si mirurile, —
Tóte 'n iadǔ elǔ le-a bagatǔ,
Si raïulǔ l'a 'ntunecatǔ,
Si iadulǔ l'a luminatǔ!"

Domnu-atuncea întrebá :
„Care Santǔ se va aflá ?
Lucrurile-a le luvá,
Iéra 'n raïu a le bagá!?"

Santǔi totǔ cà au tacutǔ,
Căci de Iud'a s'au temutǔ!

Dar' Ilie a venitǔ
Catra Domnulǔ sǐ-a graitǔ :
„Dómne! Ddïeulǔ meu!
De mǐ-ai dá, ce-oïu cere eu,
Lucrurile cà le-oïu scóte
Si pe Iud'a 'lǔ dau de mórte.
Dà-mǐ unǔ tresnetǔ, si unǔ fulgerǔ!
— „Eu tǐ-asǐu dá, dar' estǐ cam tinerǔ,
Numai te vei vatemá,
Nu le vei puté purtá, —

Déca credî că tu eşti tare
Du-te-alege-tî, orî si care.“

Santû Ilie sî-a culesû
Fulgerû tresnetû pe alesû,
Si îndata a plecatû
Dupa Iud'a pene 'n iadû,
Cu unû sbiciû de focû pocnindû,
Fulgerandû, si totû tresnindû.

Iud'a, cum 'lû audîă
Stá pe locû, si amurtîă, —
Si Ilie l'a luatû
Si în fere l'a bagatû,
Si de-unû stêlpû că l'a legatû, —
Totî cei dreptî s'au bucuratû,
Totî cei strembî s'au spaîmentatû!

Si Ilie renturnă,
Lucrurile le cară,
Iérâ 'n raîu că le bagă, —
Raîulû totû se lumină,
Iadulû totû se 'ntunecă.

Domnu-atuncî a cuventatû:
„Ilie! bin' te-ai purtatû, —
Tu, de-acuma ai putere,
Preste tresnetû, fulgerele!“

O'nchinamû spre sanetate.

Mengaîierea lui Petru.

Colo susû la resarîtû,
Domnului Dómnne!
Pe sub pomulû înfloritû,
Fete mari faciî aprindû,
Boîerese mésa 'ntindû, —
La ea sîede Ddîeu
Cu-unû boîerîu, — manca si beu,
Si de lume ei vorbescû,
Si de Petru pomenescû.
Nici cuventulû nu gatá,
Pene Petru s'aretá,
Si boîerîulû îmbiá,
Cu bocalû 'î închiná, —
Dara Petru n'a gustatû,
Câci de relè mari a datû!
Ddîeu l'a întrebatû;
„Petre! ce estî superatû?“

Iéra elū tristū a graitū:
„M'am scapatū pre adurmitū,
Iu d'a cheile-a furatū,
Si în raīu elū s'a bagatū
Raīulū tare l'a predatū
Sī-a dusū lucrurile 'n iadū.“

Dīse Domnulū Ddīeu,
Catra Petru sofiulū seu:
„Petre! nu fīi superatū,
Cà Ilie le-a luvatū,
Iéra 'n raīu mi le-a bagatū,
Si pe Iu d'a l'a legatū.
Dar' de-acum nu adurmi,
Raīulū se mi-lū potī padī!“

Dómne! Ddīeulū meu!
Estī mengaīatoriulū mcu!

O'nchinamū spre sanetate!

Judecat'a lui Adamŭ.

Susŭ în verfulŭ cerŭlulŭ,
Lerumŭ e Domnulŭ!

În prejurulŭ sŭrelulŭ,
Este-unŭ tronŭ înauritŭ,
Si cu stele înfloritŭ,
Da' 'n elŭ sŭede Ddŭeu,
De judeca sŭerbulŭ seu, —
În naintea tronululŭ,
Sŭede omulŭ raŭlulŭ.

„Sciŭ A d a m e, ce tŭ-amŭ spusŭ?
Eu în raŭ, candŭ te-am adusŭ,
Cà te iertŭ de a mancà,
Din totŭ pomŭ, ce tŭ-oŭ dá,
Dar' din unulŭ n'am iertatŭ,
Si tu totusŭ ai mancatŭ,
Mèru-'n gura 'lŭ bagasŭ,
Gur'a, de tŭ o 'nveninasŭ,

Anim'a de tî-o 'nsîelasî,
Si 'n pecate te-afundasî,
Cu totû genulû omenescû,
De pe mèrulû pamentescû.
Pentru tine mosîu A d a m e ,
Eu purtaîu piróne 'n palme!

Dar' A d a m ũ se întristá,
La pamentû ingenunchiá,
Si de D'omnulû se rugá,
Iéra Domnu-lû întrebá:
„Cum A d a m e ! de-aî smintitû,
De-aî mancatû din pomû opritû?”

Si A d a m ũ a cuventatû:
„Sîerpe galbenû s'a 'ncercatû,
Mèrulû, Eveî de l'a datû,
Iéra Ev'a l'a gustatû,
Si mî-a datû, de l'am mancatû!”

„Tu A d a m e ! ce-ascultasî?
Pentru ast' te lapedasî,
Din celû raîu pre luminosû,
Colo 'n îadu 'ntunecosû!”

O'nchinamû spre sanetate!

Răiul.

Siede Dómne, cine-mă siede,
Ha! Leru-mi Dómne ha!
Siede Petru 'n campul verde,
Colo susă la resaritu,
Unde sóre s'a ivitu,
Pe piciorul cel de plău,
Lenga pórt'a cea de rău, —
Totu 'mă canta, priveghiedia,
Si 'nlauntru elu nu lasa,
Far' de-a sci si Ddieu,
Ddieu si sotiulă seu:
Domnulă, la rău ajungea,
Si luă Petru 'i dăcea:
„Spus'am Petre! se nu uiti
Oră seraci suntă, oră avuti,
Se nu-i lasă în răiulă meu,
De-au facută în lume reu. —

Lasa tu, dupa-alū meu svatū,
Pe cei ce, golī au îmbracatū,
Si flamendī au saturatū,
Si setosī au adaptatū,
Si scarbitī au mengaīatū!“

Iéra Petru-a cuventatū:
„Dómne! tóte am ascultatū.“

— Petre! déca-ī lucru-asīa,
Raīulū, 'mī veī aretá,
Pe cei bunī se-ī potū cautá!“
„D ó m n e! potī delocū întrá,
Cà e 'mperatī'a ta!“

Domnulū santū atunci pasīá,
Si nainte 'ī venīá,
Angeriī si Heruvimiī,
Arcangeliī, Serafimiī,
Totū cantandū si tamaīandū,
Si în manī, facliī tīenendū, —
Si pe Domnulū l'au pūrtatū,
Pen'ce raīulū a cautatū!

— Pe urma Domnulū celū cerescū,
Sīede 'n tronū dumnedīescū,
Lenga tronū se adună
Totī, în raīu câtī mai erá,
Prunculeti, de-ī mititei,
Ca si nesce angerei,

Si fetiōrī nevinovată
Cu florī albe 'ncununate,
Si betranī încaruntîti,
De pecatulū lorū, caitī, —
Fetisióre, muierī, babe,
Carī de fire, n'au fostū slabe.

Domnu-atuncea a graitū.
„Fiilorū! eu am venitū,
Se ve vedū, căcī v'am iubitū, —
Voī'a mea atī împlinitū!“

„Dómne miluiesce-ne!
Si de reu scutesce-ne!“
Totī cantá, si se 'nchiná,
D o m n u l ū santū se bucurá.

Raīulū e, ca sī-o gradina,
Unde-ī diu'a totū senina,
Si nu-ī nópte 'ntunecósa
Si nu-ī sórte ticalósa, —
Campurile înflorescū
Iéra muntīi înverdiescū,
Paserile dantīuescū,
Apele se limpediescū, —
Si ceī bunī în vecī traiescū!

O'nchinamū spre sanetate!

Iadulŭ.

Colo 'n josŭ catra apusŭ,
Haŭ Lero-mi Dó m ne haŭ!

Sóre nu-ŭ pe cerŭ în susŭ,
Ci e nuorŭ, si 'ntunecime,
Sŭ-o grođiava adencime. —
Unde muntŭ vóma focŭ,
Dara marea-ŭ totŭ potopŭ, —
Unde-ŭ pester'a urita,
De balaurŭ reŭ padŭta,
De șierpŭ, fere ocolita.

Lenga pórtă nu e nime,
Póte s'între orŭ si cine, —
Dara nim' de voŭa buna,
Pe aice nu s'aduna, — —
Icŭ e iadulŭ celŭ spurcatŭ,
Pentru ómenŭ reŭ gatatŭ!

Da' 'nlauntru, cine suntă ?

— „Se ferésca Domnulă santă !

Lenga pórtă stau totă draci

Si sîerbescă pentru haraci,

Si pe nime ei nu lasa,

Ca la lume se mai iésa !“

Catra midiloci, cine suntă ?

— „Se ferésca Domnulă santă !

Suntă cei reî în feră legatî,

Pene 'n breu în focă bagatî,

Friptă de sete, mortă de fóme,

Nime din ei, nu adórme, —

De dureri, din dinti scarnescă,

Si nici candă se miluiescă !“

Dar' acesti'a cine suntă ?

— „Se ferésca Domnulă santă !

Suntă cei reî, ce au omorită,

Traifulă vecinică si-au urită, —

Suntă cei reî, ce-au pagubită,

Pe apropele mahnită, —

Suntă cei reî, ce au surpată

Cas'a-altu'a prin pecată, —

Suntă cei reî, ce-au însielată,

In mintiuna s'au spureată !“

Dara 'n iadă, ór' ce mai suntă ?

— „Se ferésca Domnulă santă !

Cà suntă muntî, de cei înnaltî,
Si în grópe afundatî, —
Nu e cerîu, — ci-să număi nuorî
De 'ntunerecū te 'nfiorî,
Nici o dî nu e senina,
Foculū arde far' lumina, —
Campurile s'au uscatū
Apele tóte-au secatū,
Nu suntū paserî, nu suntū florî,
Număi jarū, si număi nuorî!“

Se ferésca Domnulū santū,
De-a vedé, ce-aice suntū!“

O'nchinamū spre sanetate!

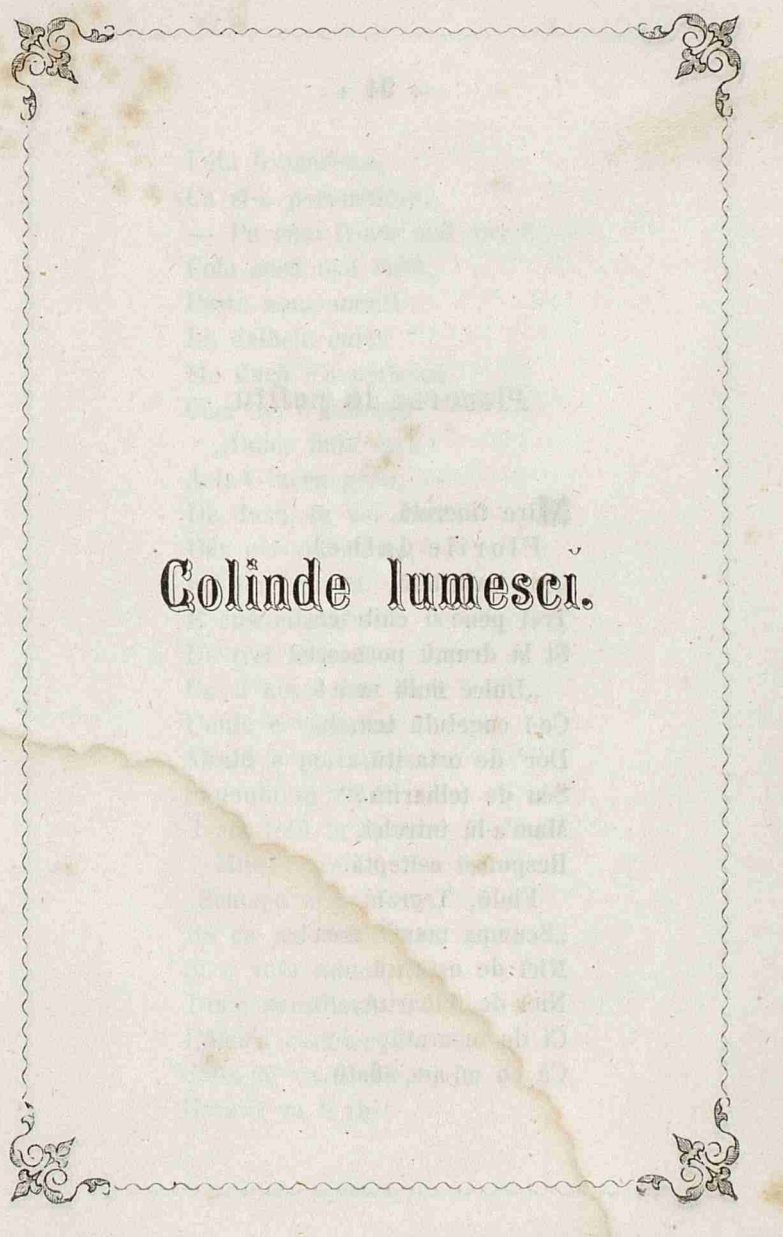
Județiul dîn urma.

Evangelistul Matei u,
Domnului Dóme!
A graițu filorũ seĩ :
„Véculũ lumĩi se sfersiesce,
Si județiulũ se gatesce!
Domulũ santũ n'a 'ntardiá,
Ci cu angerĩ va plecá, —
Angeriĩ vorũ trambitiá,
Mortĩi toti se vorũ sculá,
Si celũ dreptũ judecatoriũ
Se cobóre printra nuorĩ, —
Mortĩi, candũ i s'orũ ivi,
Scripturele se vorũ plini!
Domnulũ pe scaunũ va siedeá,
Mortĩ si viĩ de fétia-orũ stá, --
Marturia, n'a chĩamá,
Fapt'a nemarturisita,
Domnului ĩ e vedita, —

Si totî dreptîi vorû albi,
Pecatosîi vorû negri!
Vaî! ce spaîma lî-a veni,
Pen' judetîulû va îesi!!
Si s a t a n'a 'ntunecatû,
Spre pecate, ce-a 'nsîelatû,
Va grai înveninatû :
„Dó m n e! vedî cum te-au scarbitû,
Fiiî, pe cariî-aî iubitû,
Bine multû, tu cà lî-aî datû,
Si eî nu te-au ascultatû, —
Raîulû mandru, lî-aî deschisû,
Pentru darurî, eî te-au rîsû, —
Si de îadulû înfocatû,
Tu, pre tare î-aî cruîiatû.
Dó m n e! lasa mî-î tu mie
De acum pene 'n vecia,
Iadulû celû de îngrodîtû,
Pentru ceî reî l'am gatitû!“
„Dom n u-atuncî va dá putere
Si s a t a n eî, ce nu pere
Pene ómenîi suntû reî, --
Si va fi amarû de eî!
Pentru ceî ucidètôrî,
Iadulû e mai 'ngrodîtorîu,
Vermî, î-orû ródè, câtû vorû plange,
Si vorû bé bocalû de sange,

Sangele nevinovată,
 Dupa resplata-a strigată,
 Pen' la ceriulă, celă măi naltă. —
 Pe telhară asitépta tare
 Intunereculă celă mare, —
 Din feră arsă si lantăuri grele,
 Voră sberă multă, de durere !
 Pentru strembă juratori,
 Mincinosi si vrajitori,
 Si măi multă, reu facători,
 Va fi număi ună cuptoriu, —
 Si nici unulă nu va fi,
 Far'a de-a i-se resplati, — —
 Apoi Domnulă va grai :
 „ Ah ! seraciă, văi de ei !
 Ie-ă satana, du-ă pre ei.“
 Ceriulă înc' a plange-atunci
 Vedindă pecatosă 'n muncă !
 Iera celoră dreptă va dăce,
 Cu cuventulă blandă, si dulce :
 „Sunteă binecuventati,
 De mine v'apropiati,
 Se ve dau drépta cununa,
 Se 'mperatimă împreuna
 Cu angeră 'n voă buna !“
 O'nchinamă spre sanetate !

Colinde lumesci.

Plecarea la petîtu.

Mire tinerelū,
Florile dalbe!
Gata calușielū,
Treī pene-sī chitesce
Si la drumū pornesce.
„Dulce fiulū meu!
Ce-ī cugetulū teu,
Dór' de ostasitū,
Séu de telharitū?“
Mam'a-lū întrebá,
Respunsū asiteptá.
Fiulū, 'ī graiá:
„Scumpa mam'a mea!
Nici de ostasitū,
Nici de telharitū,
Ci de însuratū,
Cà eu mī-am aflatū,

Féta frumosíóra,
Ca sî-o porumbíóra,
— Pe cum tî-am mai spusă —
Colo susă mai susă,
Peste noue muntî
La dalbele curtî.
Me ducă s'o petîescă,
Căci eu, o îubescă !“

„Dulce fiulă meu !
Asta-î lucru greu, —
De dusă, te vei duce,
Dar n'o vei aduce, —
Fét'a minunata,
E custodiata,
De trei fefîorei,
Ca si nesce lei. —
Unulă e vadariu,
Altulă e portariu,
Si-unulă în cetate,
'I sta totă la spate.“

Mirele graiă :
„Scumpa mam'a mea,
Ba eu me voiă duce,
Si o voiă aduce, —
Dîn'a muntîloră
Dómn'a curtîloră,
Sótîa-mî va fi mie,
Nora-tî va fi tîe !

— Vadarîulū din vadū,
'Mî e unū fartatū, —
Că î-am aretatū
Palosîu ferecatū, —
L'am amanuntîatū,
Dar' viu l'am îertatū!
— Portarîulū din pórta,
Fric'a mea o pórta, —
Că î-am aretatū
Busduganū coltîatū, —
L'am amanuntîatū,
Dar' viu l'am îertatū!
— Celū ce în cetate
'I sta totū la spate,
Dupa mine bate,
'Mî e ca si frate, —
Că î-am aretatū
Scutū nevatematū,
Lancea otravita,
La verfū ascutîta! "
„Dulce fiulū meu!
Pléca 'n drumulū teu,
Norocū se-tî adunî,
Fét'a s'o cununî! "

O'nchinamū spre sanetate!

Trei petitori.

Dómna bucurósa!

Dómneî Dómne!

Aî féta frumósa,
Bine e crescuta,
Fórte e avuta, —
Si-tî vinû petitoriî,
Ca colindatoriî,
Fét'a ta o cerû,
De dorulû eî perû, —
O cerû din trei laturi
De preste trei vaduri.

De pe-unû vadû o cere,
Pentru ea, măi pere,
Ochesiu pecurariu,
S'o duca l'altariu.
Dar' lui nu o dá
Cà nu-î fét'a ta,

S' amble pela turma,
Pene-î da de urma
De cu dimanétîa, —
Prin roua si cétîa,
Si 'n de catra séra
Prin ventū si recéla, —
Număi alergandū,
Dupa elū cantandū,
Rochiî sfertecandū
Si caltiunî rupendū !

De pe-unū vadū o cere,
Pentru ea, măi pere,
Ostasîu belusîelū,
Se scambe anelū.
Dar' luî nu o dá,
Cà nu-î fét'a ta,
S' amble pela óste,
Cà a dá de mórte.
Ostasîulū pornesce,
Candū ea 'lū iubesce,
Si-î cu spad'a trasa
Inca si la mésa, —
Candū 'î gur'a dulce,
Elū pléca, se duce !

De pe-unū vadū o cere
Dupa doru î pere,

Fetiorū de 'mperatū
Mandru si innaltū, —
Si lūi o veī dā
Că-ī de fēt'a ta.
Més'a-ī totū întinsa
Lumin'a aprinsa,
Pentru 'mperatésa, —
Covorū de matasa
Cocia de aurū,
Si caī ca si taurī.
Pentru sīedīetorī,
Cunune de florī,
Pentru serbatorī,
Cunune de dīorī.
Dómna bucurosa!
Remanī sanetósa
Cu fēt'a frumósa“

O'nchinamū spre sanetate

Fét'a mandra.

Fét'a mandra întrebá:

Dómneî bune, Dómne!

„Spune-mî mama, dulcea mea,
Cum de bate ventulû linû,
Ventulû linû, candû e seninû,
Si e dí în gradimîóra,
Nópte pe la ferestîóra?!“

„Fét'a mea! nu-î ventulû linû,
Ce s'aude prin seninû,
Ci suntû juniî belusîeî,
Nu maî potû scapá de eî,
Totû 'mî vinû, te cerû pre tine,
Dar' cerû, pre multû dela mine, — —
Cerû aratru, sîese boî
Ceru-mî strung'a cea cu oî,
Si 'nea murgulû însîelatû
Si cu galbenî încarcatû!“

„Mana-î mama îndereptă,
Nu-să de anî, si potă s'asiteptă, —
Pene 'n dalba primavéra,
Pene 'nfloră florile iéra, — —
Că mî-oîu face-o gradinióra,
Lenga munte, la valcióra,
Florî frumóse-oîu semená,
Si eu mandru m'oîu 'mpená,
In prejurulă geneloră,
Geneloră, sprenceneloră, —
Si la jocuri me voîu duce,
Junî-oră stă ca se m'apuce,
Se m-e jóce, învertésca,
Si oră dá se me iúbésca.
Voră vedé ochitiî meî,
Sî-oră seuită boutiî teî, —
Voră caută buzele mele,
Sî-oră lasă oile tale, —
Voră privi pèrutiulă meu,
Sî-oră seuită murgutiulă teu!“
Se fîi mama, bucurósa
Cu fetiti'a ta frumós'a
O'nchinamă spre sanetate!

Cunun'a.

Pléca Lin'a la fontana,
Lina dalba Lina!
Si cofit'i'a-o duce 'n mana, —
La fontan'a din luncetă,
Unde ap'a curge 'ncetă,
Totă încetă prin celă bradetă.

Ea pe capă s'a peptenată,
Si cu floră s'a împeptenată,
Ca să-o dăna purcedea,
Ca pe ventă ea ajungea,
Dara ap'a-î turburată,
Si fontan'a-î cungiurată
De trei căi cu fetioarei,
Romanasi de-î belusiei!

Lin'a mandra că tacea,
Si cofit'i'a să-o împlea, —
Ună calariu atunci graiă,
„Lina, Lina scump'a mea!

Dà-mî anelulû mititelû
De pe albu-tî degetelû.“
— Lin'a mandra-lû întrebá,
Si la elû nici se uítá:
„Ce vreî tu cu-alû meu anelû?
De aí trece tu prin elû,
Tu prin elû, ca-unû degetelû!“

Altû calariû atunci graiá:
„Lina Lina, scumpa mea!
Da-mî unû mèrû din sînulû teu,
Se-lû mai portû si 'n sînulû meu!“

— Lin'a mandra-lû întrebá,
Si la elû nici se uítá:
„Ce aí tu cu mèrulû meu?
Nu e pentru nasulû teu, —
Ci pentru iubitulû meu!“

Altû calariû atunci graiá:
„Lina Lina scumpa mea!
De mî-aî dá cunun'a ta
Se me 'mpenû si eu cu ea!
— Lin'a mandra-î cuventá,
Si în fétia-î se uítá:
„Cununá-te-aî tu cu ea,
Tu, cu ea, si dóm'n'a sa!“

Manele-sî împreună,
Si jurá, s'orû cununá!

~~~~~

Joculǔ.

Colo 'n josǔ, maĩ de din josǔ,
Mireluĩ bunǔ!

Sóre luce 'n campǔ frumosǔ,
Si la campǔ se adunǎ
Fórte multĩ si eĩ jucǎ, —
Doue jocuri 'n doue locuri,
Ca si par'a cea de focuri.

La unǔ jocǔ, ór' cine-mĩ jóca?
— Totǔ betrani se 'ntorcǔ în róta, —
Dar' la altulǔ fetĩoreĩ,
Romanasĩ de-ĩ belusĩeĩ,
Si 'mĩ jóca 'n primavéra,
Dela-a médiu si pene 'n séra!
Dómne sante! ce vedea?
Ochĩ 'n jurǔ de-sĩ aruncǎ?!
— Unǔ nuorǔ mare, negurétia,
Tóta lumea 'n tunecétia!

Din nuorū, óre ce iesaía?

Catra jocuri, propasiá?!

— Dinióre, ca de sóre,

Fetisióre sabiníóre.

Dara juniū, ce-au graitū?

— Aíd, la jocū, déca-atī venitū!

„N'am venitū, ca se jucamū,

Cī-am venitū ca se ne uítamū; —

Càcī scimū de voi romanasī,

Suntetī prebunī calerasī,

Jucatī caī, de minune,

Cum nu s'a vedīutū în lume!‘

Romanasī audīra,

Si pe caī se maī chitira, —

Caī 'ncepū a sternutá,

A sari si spumegá, —

Tóta lumea se uítá,

Romanasī cum jucá!

Rabda, rabda calulū meu,

Cà destulū maī rabdū si eu,

„Rabda tu, totū însielatū,

Cum rabdū eu ne însuratū.

Déca féta-oīu capetá,

Eu pe tine te-oīu bagá,

In staulutīulū ferecatū,

Cu grau galbenū, preseratū, —

La valaulū de-adapatū,
Cu vinū rosīu, stracuratū!“
 Caiī rabda, si mai joca,
Romanasīi facū totū róta,
Si 'mī joca 'n primavéra,
Dela-a mediū si pene 'n séra, — —
Si candū fū a se 'nserá,
Junī, — dīnele-apucá
Si a casa le ducea,
Dara ele cà plangea,
Si parīntīi le cautá, —
Si eī nu le capetá!
 Se fitī junī voi sanetosī
Cà-o'nchinamū pre bucurošī!

Calulū Miresei.

Féta mandra, si chitita,

Miresei bune!

Iese 'n pórt'a cea negrita,

Si 'mī striga : „Cin' s'a-aflá,

Murgulū meu de-a-lū învetiá,

Far' capestru, fara freu,

Fara siéua, fara breu?“

Nime nu se cutesá,

Murgulū ei totū asverliá,

Rinchesá si spumegá,

In fetióri spaíma bagá.

Dar' s'aréta-acù unū sas ū,

Sas ū vités ū cu nod ū pe nas ū, —

Merge 'n prat ū, stav'a cautand ū,

Si o afla merindand ū,

Si cand ū da de murgusiél ū,

Se arunca sus ū pe el ū.

Murgulă prinse a sari,
Că nu-lă póte suferi, —
Sare 'n susă, si trece 'n ventă,
Sare 'n josă pen' la pamentă,
Si pe s a s ũ ca mi-lă trentiá,
Vaĩ! acusă 'lă prepadiá.
„Ho, ho, ho, mēi s a s ũ vitésă,
Nu estĩ de-ală meu murgulasă!“

Vine sĩ-ungură a cercá,
Dóra-lă póte învetiá?!
Murgulă prinse a sari,
Că nu-lă póte suferi, —
Sare 'n susă, si trece 'n ventă
Sare 'n josă pen' la pamentă,
Si pe ungură mi-lă trentiá,
Vaĩ! acusă 'lă prepadiá.
„Ho, ho, ho, ungură vitésă,
Nu estĩ de-ală meu murgulasă!“

Ună romană vine-a cercá,
Dóra-lă póte învetiá?!
Murgulă prinse a sari,
Dar' elă prinse-a-lă pinteni,
Sare 'n susă, si trece 'n ventă,
Sare 'n josă pen' la pamentă,
Si de cóma-lă apucá,
Si porni pe calea sa.

„Tu mirésă! murgulă teu,
E 'mblandîtă, si nu e reu, —
Dar' acuma ce mi-î dá,
Că 'n dară nu-lă potă învetiă?!”

„Eu tî-oîu dá anelulă meu,
Si se fia murgu-ală teu, —
Lenga murgă, si man'a mea,
Se me potă tu cunună!”

Fîi mirésă, fericita!
Cu-o cununa înflorita,
Peste creșetă, pesté frunte,
S'aî cu elă si dîle multe!”

O'nchinamă spre sanetate!

Calulū Mîrului.

Înga rugū, la resarîtū,
Mireluī bunū!
June mandru a sosîtū,
Si 'sî jóca calulū bine,
Cum nu-lū măi jucase nime,
Cà-lū întórce curcubeu,
In tipulū luī Ddîeu.

Nime 'n lume se uîtá,
Ca se-lū véda cum jucá,
Numa-o bela 'mperatésa,
Din feréstra, de a casa, —
Candū vedea, ea si graiá :
„Frate! în viétî'a mea,
Jocū măi mandru n'am prîvitū
Ca sub rugū la resarîtū, —
Unū fetîorū, cu calulū seu,
Se întórce curcubeu.“ —

Fratele, candū a audītū
Catra mire s'a gatitū, —
Tuna 'n staululū ferecatū,
Scóte-sī murgulū însielatū,
Si pe elū încalecă,
Pen' la mire nū măi stá.

„De candū estī tu totū în jocū,
Aī facutū si calulū, focū, —
Joculū, se-tī fia de bine!“

„De-ī de bine, aīd' cu mine, —
Se vedū, scīi tu alergá,
A sari, si 'ncungīura?!“

Si fetīorulū de 'mperatū,
Ca se jóce s'a-apucatū, —
Văi, sī-amarū cum a jucatū,
Cà abīa s'a măi misīcatū, —
Ca de potca necajitū
Catra mire a graitū :

„Vreī tu? caiī se-ī schimbamū,
Si de nou se măi jucamū?“

Ba, eu calulū n'oiu schimbá,
Cà-ast'a nu-ī de man'a ta,
Ci de-ī june măi usīorū,
Ca sī-o flóre de bujorū.
Calulū, de l'am si schimbá,
Nu credū ca se-lū scīi purtá,

Cà nu-î pasa de 'mperatŭ,
Ci de freulŭ încordatŭ, —
Pe voinicî, nu calu-î pórtă,
Ci cum eî vreu, calulŭ jóca!“

Imperatulŭ, superatŭ
Catra casa-a renturnatŭ.
„Sóra! n'am potutŭ se jocŭ,
Cà-mî sta calulŭ totŭ pe locŭ, —
Si l'am datŭ eu de schimbatŭ,
Dar' mai bunŭ n'am capetatŭ!“

Mire bune! calulŭ teu,
Jóca 'n tipŭ de curcubeu, —
Jóca, si fiî sanetosŭ,
O'nchinamŭ totî, bucurosŭ!

Alergarea cu caii.

La livada, sub cetate,
Mire tinerelū!
June mandru, calu-si bate,
Si-lū infrena si-lū întorce
Rót'a mare ca se jóce.
„Alelei! murgutiulū meu,
Dar'ce-i adi pe capulū teu?
Vreu se-mi jocī, si tu nu jocī,
Staī ca délulū, nu te 'ntorcī!“
„Alelei! stapanulū meu,
Bine scīi tu, cà mi-i reu,
M'ai manatū, si m'am stricatū
Candū cu mine ai saltatū
Treī pareie-alaturate,
Si treī didurī de cetate, —
Pentru fét'a fromosióra,
Se o ieī de sotióra!“

„Murgule! calutiulū meu,
En aréta pasiulū teu,
Lasa-te ca si pe ventū
Se n'ajungī nicī de pamentū,
Umbr'a ta se nu te 'ntréca,
Tu se 'ntrecī junimea 'ntréga, — —
Nu me face de rusine,
Astadi asīu jucă mai bine,
Sari, te 'ntórce câtū mai poti
Ca se 'ntrecemū noi pe toti, —
Cine 'n frunte-a alergá,
Fét'a mandra-o-a capetá, —
Déca ea ar fi á mea,
Eu în staulū te-asīu bagá,
Si tī-asīu dá grau venturatū,
Si vinū rosiu stracuratū!“
„De-ī asīa, pe cum graiescī,
Mana-me 'ncotro voiescī!“

Murgulū sioimū se prefacea,
Pe toti junii ī întrecea,
Alergá, ca si pe ventū,
Ajungea dupa cuventū, —
Si usiorū se întindea,
Nicī de iérba atindea!

Mirele ca 'n sborū se duce,
Pe fetutiá s'o apuce, —

Si de ea s'apropiá
Si de mana o ținea, —
Si pe junī eī ȳ vedea
Nuorī din pulberū prefacēndū,
Si a casa rentorcēndū.

Fét'a-atuncea cuventá :

„Man'a mea, acu e-a ta,
Cà aĩ calū, de potī grabi,
Candū dusīmanī vorū bui,
Ca se-mī rumpa florile,
Se 'ntunece điorile, —
Ca cunune, se nu facū,
Cà arū vré se nu-tī maĩ placū,
La 'ntunerecū se nu vedī,
Cà arū vré se me si perdī!“

O'nchinamū spre sanetate!

Trei jocuri.

Țolo susū la resaritū,
Leru-mi Dómnē!
Mandru-ī campulū înfloritū,
Si e sóre ca de véra,
Díua lunga, pene 'n séra, —
Dar' nu-ī sóre ca de véra,
Ci-sū fetióri din alta tiera, — —
Unu-ī óchesiu moldovanū,
Altu-ī sprintenū ardelénū,
Stau aprópe de unū tieranū,
Facū trei jocuri, în trei locuri
Ca si para cea de focuri,
Caltíuni rosii tropotindū,
Pintenī galbenī zuraindū.

Moldovanulū le graiá :
„De-atī veni la tiera mea,
Se ve 'mpartū eu murgī de-aī mei,
Se ve pórtē ca si lei,
Se ve 'ntrecetī si cu smeī!“

Ardelénulū le graiá :
„N'aveți tiera ca si-a mea,
Cà e cercū de-atâti'a muntī,
Ca-o gradina intra curtī, —
Iéra 'n muntī e avutia,
Câtū s'ajunga pe vecia !“

Dar' tieranulū le graiá :
„N'aveți tiera ca si-a mea,
Cà în ea e a p'a dulce
Cine be, nu se mai duce, —
Si nu móre 'n ea de fóme
Orī de lucra, orī de dórme !“
Totī jucá, si se 'ntrebá :
„Ai nevésta 'n cas'a ta ?
Totī jucá, si respundea
Nu-ī nevésta ca si-a mea !
Cà-ī ca flórea de pe munte,
Ca icón'a dintr'o curte, —
Pe la dīorī, ca dīorile,
Pe la-a médiu ca sórele,
Si 'n de séra ca si-o dina,
Si la sínū, de dorū e plina, —
De-o sarutī, ea te încanta,
De-ai durere, ea ti-o sventa !“

Fitī barbatī, totī sanetosī,
O'nchinamū pre bucuroși !

Fetele și florile.

La luncele sórelui,
Florile dalbe!
La fontan'a corbului, —
Grele ploii, cà a ploiatu,
Luncele mi le-au spelatù,
Apoi sóre-a resaritù
Flori frumoșe au 'mpupitù.

Fetele cum audira,
Dupa flori se pogorira,
Le rumpea, si n'alegea,
Luncele, le seraciá, —
Cele mari cu bratiurele,
Cele mici, mai putienele!

Candù fetiórii le privira,
Pen' la ele, se grabira, —
Bunù norocù! cà le dicea,
Si de mana le prindea,

Si în dorū le dismerdá,
S'aruncá de-a sarutá!

Dar' pe fét'a cea mai dalba,
Unū fetiōrū, asía o'ntrebá :
„De estī fét'a de maritū,
Me primescī tu la petītū?”

Fét'a 'n fét'ia rumeniá,
Si fetiōrului graiá :
„De candū mam'a m'a baiatū,
A iubi n'am învetiatū,
Apoi dīeu, se fia june,
Cui iubirea mea voū spune, —
Că nu-ī omū pe-acestū pamentū,
Se me scóta din cuventū,
Pe picīóre se me calce,
Mana 'n sīnu-mī se sī-o bage,
Fét'ia-mī alba s'o sarute, —
Óchī-mī negri se-ī seuīte!”

Celū fetiōrū se minuná,
Si pe fét'a o'ntrebá :
„Mam'a unde te a baiatū
De-a iubi, n'ai învetiatū,
Candū estī ȕangerū minunatū,
Si estī dulce junilorū,
Ca nucele, pruncilorū,
Ca vinulū, betranilorū!”

Apoi fét'a-î respundea:
„M'a baiatū maicutī'a mea,
In strungele oilorū,
La campi'a florilorū!“

Se fii fēta bucurósa,
De colind'a ast' frumósa!

O'nchinamū spre sanetate!

Flórea alèsa.

Ce sîedî june, nu te 'nsorî?

Florile dalbe!

Candû se afla-atâte florî, —

Séu parintîi nu voîescû,

Séu fetele te urescû?!

„Ba parintîi se 'nvoîescû,

Fete multe me îubescû,

Si-mî bagara doru 'n peptû, —

Dar' punû cugetû ca s'asîteptû

Pen' la dulcea primavéra,

Dóra-mî vine mandr'a iéra,

Cà s'a dusû în alta tîéra.

Si 'n prejurû de colibîóra,

'Mî voîu face-o gradinióra,

Florî frumóse-oîu semená,

Fetele s'orû aduná, —

Eu afara voîu îesi,

Si cu ele m'oîu 'ntelni,

Si le-oîu dá florî galbióre

Rosióre, albióre, —

Dar' la mandr'a mea mirésa,
Voïu dá flórea măi alésa,
Flórea-acea de pe ferésta,
Si va sci cà-mă e nevésta!“
„Spune june, eum e ea?
Se o scimă, de-o vomă vedé!“

„Caprióra,
Sprintenióra,
Trupusielă
De bujorelă, —
Porumbica
Mititica,
Pe la ochi
E cu diochău,
Pe la fétă,
Iérba crétă,
La cosită,
Romoniță,
Pe la peră
Cu calaperă,
Pe la breu,
Cu foïumfiu!“

Floră s'adună,
Si s'o cunună!

O'nchinamă spre sanetate!

Fét'a si porumbulǔ.

Întréba, 'ntréba mari boierǐ:

Lerficutǐa cu ochǐ mandri!

„Ce tǐ-sǔ ochǐ, ca lucéferǐ,

Si în roua argentitǐ,

Iéra 'n midǐlocǔ auritǐ, —

Sprencenele negrisióre,

Cositǐele galbióre,

Si 'mpletite 'n sǐepte vitǐe,

Printra ele, romonitǐe?

„Ce-mǐ suntǔ ochǐ argentitǐ?

— Suntǔ de mire pretǐuitǐ!

Ce-sǔ la midǐlocǔ auritǐ?

— De-alǔ meu mire suntǔ doritǐ!

Spencenele negrisióre?

— Drese pentru mustetǐóre!

Cositǐele galbióre?

— Cà le-am unsǔ cu mirǔ de flóre,

Si 'mpletite cu floritîe, —
 Căci așa-sū la porumbitîe!
 Amū porumbū în codru verde,
 Numai eu-lū sciu, nime-lū vede,
 Sîede 'n crucea bradîlorū
 Pe flórea molidîlorū
 'Mî iésa cu dîorile,
 'Mî vine cu sórele.
 Candū 'lū vedū, atunci de dorū,
 Me redicū si eu în sborū,
 Ochîi-mî, în dîorî se prefacū,
 Numai lū se fiu pe placū,
 Ca si radî'a stralucescū
 Numai pe elū se-lū iubescū.
 Cu sórele caletoresce,
 Se-lū iubescū pene traîesce,
 Si totū sborū cu elū pe dorū,
 Că-lū iubescū si pene morū!
 Dulce e a mea iubire,
 Că-î iubire, pentru mire!
 Féta! fîi tu bucurósa
 De colind'a mandr'a-a nósta!
 O'nchinamū spre sanetate!

Cartea Miresei.

Fet'a mandra din cetate

Mirelu'i bunŭ!

Scrise, si tramese carte

Mirelu'i ei tinerelŭ,

Ca se vina dupa-anelŭ :

„Faca mirele unŭ bine

Ca se vina pen' la mine,

Se nu-mŭ vina preste muntŭ

Se n'aduca nici sierbŭ multŭ,

Ci cincŭ dŭeci de calerasŭ,

Si pe-ataŭ'a pedrestasŭ! —

„Faca mirele unŭ bine,

Ca se vina pen' la mine,

Se nu-mŭ vina printre luncŭ,

Cà-sŭ cu tufe si butucŭ,

Luncele-suntŭ recoróse, —

Calca florile frumóse,

S'aduca cincî calerasî
Si pe-atatî'a pedestrasî! —
„Faca mirele unû bine
Ca se vina pen' la mine,
Si se-mî vina numaî sîngurû
Lese-a casa calu-î surû, —
Eu sum mica, si nu potû
Calulû, la rîu se i-lû scotû,
Si nu potû ca se-î dau fenû,
Me înpina cumva 'n sînû!

„Faca mirele unû bine,
Ca se vina pen' la mine,
Dar' se nu-mî vina pe plóia,
Cà vesmintete-î se móia, —
Eu sum mica, n'oîu joi,
Ca se storcû, si a sbici, —
Ci se-mî vina pe seninû,
Ca unû vulture, de linû,
Impletindû din florî cununa,
O cununa, câtû o luna, —
Si de cumva mî-o va dá,
Anelulû 'î voîu schimbá!“

Se fîi mire sanetosû,
Se-'mplinescî tu dorulû nostû!

O'nchinamû spre sanetate!

Léganulu.

Vine Marea, câtū de mare,
Malina, Malinióra!
De înflata, margini n'are, —
Tîermurile, batū ca muntii,
Iéra vopii batū ca nuorii.
Dar'a und'a ce aduce?
Lucru mandru ce straluce!
Leganiorū topitū din aurū,
Ce mi-lū pórtă 'n capū unū taurū,
Ce-î cu córne argentíte,
Cu copite, potcovite!
Dar' în léganū, cine sîede?
Ca o dîna cà se vede!
Sîede-mî A n'a frumosióra,
Ca pe ceriū o stelisióra,
Baditilorū luminióra, —

Si 'mă canta-ună cantecelă,
Si 'mă lucra firicelă,
Pentru frate șierparelă,
Pentru tata colarelă. —
Cantecu-î resunatoriu,
Că e celă de serbator
De trei-oră pene la dăor
Si odata 'n cantator!

Versulă ei în nuoră s'ascunde,
Nime 'n lume nu-o aude, —
Dar' aude-ună mirisioră
Belusielă, din țiermusioră,
Si-î strigă, si-o întrebă :
„De ce cantă tu scumpa mea?“

„Nu me cantă eu muntiloră,
De dorulă parintiloră,
Nu me cantă eu bradiloră,
Dupa dorulă fratiloră, — —
Ci me cantă eu taurulă,
Dupa dorulă mirelui!“

Mirele candă audă,
Manecele-si sufulă,
Si în nóte s'aruncă,
Léganulă, de apucă, —
Si pe An'a o scotea,
Si mirésă o facea, —

De nora parintîlorū, —
De cumnata fratîlorū,
De stéua vecinilorū,
De luna fetîorilorū!

Fîi mirésa bucurósa
De colind'a mandra-a nósta?

O'nchinamū spre sanetate!

Sîoîmulu.

Susû la drumulû mare,

Nevesteî bune!

De laturî de vale,

Unû micû malinîorû,

Galbenû paltinîorû,

Fórté a crescutû,

Calea a împlutû, —

De naltû, nu e naltû,

Dar' la umbra latû,

La frundîe maruntû,

Si la trunchîu rotundû.

Iér' sub cea umbrutîa,

Sîede-o nevestutîa,

Mandra, tinerea

Ca sî-o floricea,

Lenga ea maî josû

Sîede sîoîmû frumosû.

Cătî pe drumū maná,
Totî la ea cautá,
Apoi o 'ntrebá :
„Ce-î paserea ta ?
Séu tî fratîorū,
Séu nepotū de sor' ?“

Nevést'a graiá :
„Ba, cà nu-î asîa,
Nici mi fratîorū,
Nici nepotū de sor' —
Ci e unū sîoîmelū,
Ca sî-unū ostasielū,
Jace ostenitū,
Cà multe-a plinitū.
A fostū se sîerbésca
Óstea romanésca,
In tîér'a lesîésca,
Ca s'o prepadésca,
Càcî le sîi-a buitū,
Si ne-a pagubitū.
Dar' acestū sîoîmelū
Ca si-unū ostasielū
Urm'a lî-a luvatū
Si î-a pefugatū,
Cătū n'a mai remasū,
Unū lesîu, pe necasū !

Timpu-î s'a plinită
Plata, n'a primită,
Ci elū a venitū,
Unde î-a placutū, —
Si elū a caditū,
Acî lenga mine,
Ca se-î fia bine,
Ruptū de ostenitū, —
Si eu l'am iubitū,
Cà elū s'a luptatū,
Tîer'a mî-a scapatū,
De lesî, de paganî,
De dusîmanî betranî!“
Se fîi sanetósa,
Nevésta frumósa!

O'nchinamū spre sanetate!

Mîntiun'a și adevărul.

Totû întreba boîerî mari,
Junelui bûnû!
Pe celû june belû, calariu, —
„Ce tî murgulû asudatû,
Si de spuma, rouratû?
Pén'a dalba s'a stricatû,
Pintenî tî s'au strembatû!“

Junele atunci graîá :
„Boîerî! fost'am a vená, —
Am gonitû, si-am gorgonitû,
Unû cerbû surû si argentinû,
La pól'a Carpatuluî,
Susû la muntî Oltuluî, —
Cerbu-mî trece Oltulû mare,
Si se perde pe-o carare, —
Murgulû urm'a î-a cautatû,
Pent ru-aceea-î asudatû!“

Si-lũ aude-acũ o fȃta,
Si strigá din cea poĩata :
„Se nu credetĩ, pe-acestũ june,
Nu-ĩ asĩa, pe cum ve spune, —
Cà-are-o mandra 'ncredintĩata,
Noue dĩle 'ndepartata, —
In tĩer'a Gĩurgiuluĩ,
La craculũ Argisiĩuluĩ,
Altulũ face calea 'n noue,
Dara elũ mĩ-o face 'n doue,
Apoi noue la ea sĩede,
De-sĩ petrece de o vede, —
Si a trea dĩ pornesce
Iér' la ea, de se 'ntelnesce!
Cà cea dulce-a luĩ iubita,
E albita, rumenita,
Fetĩ'a-ĩ dalba ca si néu'a,
Fragedióra ca si róu'a, —
La grumadiũ cu galbeneĩ,
La urechĩe cu cerceĩ,
Trupusiĩelulũ, sprintenelũ,
Ca si trasũ printr' unũ anelũ!“ —

Junele atuncĩ graĩ :
„Fȃta! tacĩ, nu me mintĩ,
Cà la tine de-oĩu veni,
Eu cositĩ'a tĩ-oĩu taĩá,
Colo susũ o-oĩu spendiurá,

Colo susū pe turnurele
Se o bata venturī rele,
Cum batū cugetele grele,
Pe unū june de 'nsuratū,
Pe fêta de maritatū,
Ca se nu măi potī durmi
Ci în cugetū a iubi,
Pene te veī urgisi, — —
Cà dîeu tîe-tî pare reu;
Cà nu vreu, se te îeu eu!"

O'nchinamū spre sanetate!

Junele și leul.

Țolo 'n jos, măi de din jos,
Junelui bun!

Ună fetiță naltă și frumousă,
Calul sură și-l potcovesce
Și de cale se gatesce.

„Unde mergi tu, fiul meu!
De-ai gatit caluțiuțu ție?”

„Ducu-me sus la pareu,
Că s'aréta-ună cane reu,
Muzică, sferteca, omóre,
Oră pe cine de sub sóre!”

„Fiul meu! ședă, nu te duce,
Că nu cumva se te-apuce!”

Dar el nu ascultă,
Ci de drum încăleacă,
Că și ventul se ducea,
Că cugetul ajungea. —

Nu e cane, ce-a aflatū,
Ci unū leu betranū, culcatū!
Junele stá, cugetá,
Óre cum l'a sagetá,
Sagetá-l'a adurmitū?

— S'a tîené cà nu-î lovitū.

Sagetá-l'a desîteptatū?

— S'a tîené nesangeratū!

Pene elū se cugetá,
Leulū reu se si sculá, —
Si pe labe, mî sariá,
Si pe june 'mi-lū spariá,
Căci la fătia-î s'aruncá, —
Dara elū cà se luptá,
Intr'o dî mandra de véra
Dela-amédîu si pene 'n séra,
Si candū fù pe la santîtū
Leulū cade ostenitū,
Si mi-lū léga în curele,
Si în frene subtîrele,
Ca de-o atîa resucita,
In trei vitie împletita.

Junele pe calū s'a pusū,
Si pe leu, cu sîne-a dusū, —
Candū la tîéra coboriá,
Tóta lumea-lū audîá,

Si în cale-î se porniá,
Si din gura-lũ fericíá,
Cà aduce leu legatũ,
Leu legatũ, nevatematũ,
De man'a lui spaîmentatũ,
Numai de-atîa spendiuratũ!

Se fîi june sanetosũ,
Cà-o 'nchinamũ asîa frumosũ!

Cerbulă frumosă.

Jună colindatori,
Domului Dómné!
Negri venatori,
Pe boierău rugă,
Se-î lese-a venă,
In codrulă celă desă,
La muntă si la sîesă,
Că ei au vedăută,
Pe-unde au trecută,
Fere fórté multe
Mară si măi marunte,
Ună cerbă sprintenăoră
Cătă ună bousăoră.
— In córnele lui,
Flórea sórelui,
Cunune de zirna,
Cu mirosă de smirna, —

Si verigî aurite,
Radie stralucite! —
„Ca de l'omû vená,
Tîe 'lû vomû dá,
Cà aî multî feţiorî
Ca si bradisîorî,
Multe feţiorele
Ca si porumbele,
Si le veî gatá
Dîestre a le dá. —

Din corniţe
Cununiţe,
Iér' din pele
De curele, —
Din genunchiu
De manunchiu,
Iér' din pèrû,
De unû caîerû
Si de-unû baîerû!“

Fîi domnule sanetosû,
O'nchinamû pre bucurosû!

Pecurariul și marea.

Acestă pecurariu,

Domnului Dó m ne!

Mana-alu seu frundiaru, —

Dice 'n laud'a mare,

Cumcà 'n turma are,

Oi atât' de multe,

Câte flori me munte, —

Atâte mîorele

Câte viorele,

Nesce berbeci

Ca și vulturei!

Pecurariul meu,

Nici candă dá de reu.

Elu în primavéra

Le pascea la tîera,

Vér'a le verá,

Si susu le maná,

Pe vârful de munte.

În prejură de curte

Tómn'a le-adună,
Sî-acî le tomná.
Iérn'a le maná
De a le ierná,
Pe tîermurî de mare,
Colo 'n departare !

Marea 'î graiá :
„Óchesîu pecurariu !
Du-tî alû teu frundîariu,
De la venturî multe,
Pe picîorû de munte, —
Cá de reu vei dá
De eu m'oîu manîá, —
Cà m'oîu tulburá
Si m'oîu involbá,
Turm'a-oîu apucá,
Sî-o voîu innecá !“

Pecurariulû meu
Drese graîulû seu :
„Vina ! vina mare !
Nu-mî estî spre stricare, —
Cà eu nu-sû de anû,
Si potî sciî, cà amû,
Noue canî betranî,
Ca nesce paganî,
Noue catîeleî,
Ca si noue smeî,

Noue lantîurele,
Ca si stenurele.
— Tu, de veî bui,
Tu veî ujui,
Canîi te-orû simtî,
Te vorû blehoti,
Si eu voîu sari,
Lantîu voîu sdrencani, —
Si voîu apucá
De a sdrumicá,
Celû fluerû de socû,
Cu restocû de focû, —
Si voîu fulgerá
Si voîu detuná.
Si candû voîu holi
Oile-orû porni,
Pe picîorû de munte,
Séu 'n prejurû de curte!“
Marea s'a 'nvolbatû,
Tare a versatû, —
Dar' elû a pornitû
Turm'a sî-a suitû,
Susû pe munte 'n susû,
Si marea n'a-ajunsû!
Domnule! fîi sanetosû,
O'nchinamû pre bucurosû.

~~~~~

Pecurariulū și mielutî'a.

Pogorit'a pogoritū,

Florile dalbe!

Din susū, dela resaritū, —

Cu oî multe, dela munte

Si le trece peste munte,

Icî la campulū înfloritū, —

Pecurariū încaruntitū!

In cea verde poenitîa,

Pasce alb'a lui turmitîa,

Pecurariū-î din napoi,

Si de-a stá, strigá la oî, —

Si le 'ntórce pe valcea,

Se manance potrocea

Si le mana pe ogóre

Se manance merióre, —

Dara elū stá radîmatū

Pe celū bâtiu încarligatū,

Cu pistóle încordate
Cu curele îmbumbate,
Si din fluerū verigatū,
Peste muntī a resunatū, —
Si graiesce catra oī:
„Eu ve lasū la lupī pre voi,
Radī'a 'n fétia-mī are urma,
De candū amblu dupa turma,
Ostanit'am sī-am negritū,
Ca si voi am caruntitū,
Barb'a-mī bate brătiele
Pe umerī mustetiele!“

O melutīa-lū audiā,
Lacremandū ea 'ī graiā :
„Țiene înca turm'a ta,
Si la lupī nu ne lasā,
Mai trudesce 'n primavéra
Si ne scóte peste véra, —
Si ne бага în poīata
Se ne mai iernedī o data, — —
Cà tī-omū face unū vesmentū,
Lungū fromosū, pene 'n pamentū,
Si sambri'a-omū duplecā,
De-a supra veī capetā, —
Pe diu'a de Pascī
Unū mielusielū grasū, —

Pe cea de san' Gîorgîu
Berbec frumos, —
Pe cea de 'nnaltîare,
Bulzû de casîu mare,
Pe cea de Rusalî,
Turme si măi mari!"

O'nchinamû spre sanetate!

Judecat'a pecurariloru.

Țrei pecurări suntū pe munte,
Leru-î Domnulū!

Si vorbescū de dīle sante, —
Din parintī suntū pecurări,
Si totī treī suntū verī primarī.

Pecurariulū celū maī tinerū
Tóta dīu'a sufla 'n fluerū, —
Si de turma se seuīta,
Si perū oī în séma multa. —

Ceī alaltī întīlegea,
Se vorbiá, legea-o facea,
Pentru ce nu le-a padītū,
Si la lupī le-a parasītū ? —
Si-ī desléga-o judecata,
Ca de spada, séu sagéta,
Si de man'a lorū se péra,
Sórele satīndū de séra, —

Se-lū astupe cu mohóre
Inca 'n resaritū de sóre!
„Pecurari! me judecati,
Dara capulū nu-mī taiati, —
Ci de vreti me sagetati,
Si ve rogū, me 'nmormentati
In strunguti'a oilorū,
In celū stratū alū florilorū,
Si ve rogū a me-astupá,
Cu cea guga négr'a-a mea,
Fluerulū dela curea.
Cà cu ventulū, eu sum frate,
Si de-a 'ncepe tristū a bate,
Gughisiór'a s'a misică,
Fluerutiulū va cantá:
„„Oī frumóse si cornute!
Mandru v'am cantatū pe munte, —
Berbeci, si mnielusici,
Blastemati pe sotiī mei,
Cà m'au sagetatū în stīna,
Si nu sciu se fiu de vina!“
Celū mai tinerū cà muriá, —
Venturile 'lū batea,
Gughisiór'a se misică,
Fluerutiulū 'lū cantá.
O'nchinamū spre sanetate!

Avuți'a boieriului.

Ast'a-î domnulă bună,
Domnului Dómnne!

Boieriulă bertrană, —
Elă mi s'a laudată,
Cumca n'a aflată,
Pe sîesă si 'ntra muntă
Ca si a luă curti, —
Cu turnă pen'la sóre,
Si 'n verfă cu cicóre,
Paretă cu icóne
De boieri si dómne!
— Las' fia-î de bine,
Că i-se cuvine!

Aratru-î în campă,
Sufia ca sî-ună ventă,
Si bréd'a o 'ntórce,
Graulă, de mi-lă cóce,

Boi-î surisîori
Ca cerbî sprintenîori,
Ducû graulû a casa,
Facû colacû pe mésar!
— Las' fia-î de bine,
Cà i-se cuvine!

Turm'a-î pe campia,
Numera sî o mia,
Berbecû 'î sburda,
Oile-î dau urda,
Si împlu galete
Cu zerû si cu lapte,
Are-atâte casîuri,
Câtû stau ca si 'n stoguri,
Lana lungurétîa,
Alba murgarétîa!
— Las' fia-î de bine,
Cà i se cuvine!

Argel'a-î în rîtû
Fôrte-î s'a maritû,
Aî seî calusîei
Suntû ca nesce smeî,
Aî seî manzelei
Ca si nesce lei,
Cóm'a pene 'n breu,
Nu suferû la freu!

— Las' fia-î de bine,
Cà i-se cuvine!

Roîi în stupina,
De-atât'a albina,
Nuorî au radicatû
Sóre-au 'ntunecatû, —
Mîerea multa, dulce,
Ca si riulû curge!
— Las' fia-î de bine,
Cà i-se cuvine!.

Boîeriulû şiedea,
Cu domnitî'a sa,
Si cu fetîorele
Ca si nesce stele,
Cu-aî seî fetîoreî
Ca lucéfereî,
La mese întinse
La luminî aprinse, —
— Las' fia-î de bine
Cà i se cuvine!

O'nchinamû spre sanetate!

Visul boierului.

Unde-î cas'a buna,
Domnului Dómné!
Multî boierî s'aduna, —
Unde-î cas'a rea,
Se ferescû de ea.
Boierîlû caruntû,
Prandîlû l'a facutû, --
Bine-a cugetatû
De elû a chîamatû,
Tinerî si betranî
Avutî si sermanî,
Prandîlû, se-lû prandiésca
Far' se-î multîemésca, —
Visulû, se-î deslege
Cu elû se-lû împece!
Boierîlû graîá :
„Parecà erá,

Icî în curtea mea,
Unŭ lacŭ chiseracŭ, —
Si 'n prejurŭ de lacŭ
Vérġa ca de aurŭ
Cu ochî de balaurŭ,
Si 'n prejurŭ de vérġa,
Tufa fórte négra,
Unŭ mērŭ margeritŭ
Mandru înfloritŭ,
Ce 'ntorcea la ventŭ
Totŭ florî de argentŭ.
Susŭ pe crengurele,
Cuîbŭ de turturele,
Josŭ la cracisîei
Stolŭ de columbei,
Sub umbr'a-î rotunda,
Trestia marunta.“

Domnulŭ a visatŭ
Si s'a minunatŭ, —
Óspetiŭ au datŭ,
De au deslegatŭ.
„Celŭ lacŭ chiseracŭ,
Curtea Dtale.
Vérġa cea de aurŭ,
Dómn'a Dtale.
Mérulŭ margeritŭ,

*

Féti'a Dtale.
Cu florî de argintũ
Pêrulũ Dtale.
Cuibũ de turturele,
Fete de petîtũ.
Stolũ de columbeî,
Fii de însuratũ.
Tresti'a marunta,
Óspetîi ceî multî!"
Si fii sanetosũ,
C' o'nchinamũ frumosũ,
Intru sanetate
Dîle 'ndelungate.

Darurile colindătorilor.

Junii plăca-a colindá,

Junilor ū buní!

Juní, pe juní se daruía. —

Dara darulŭ, ce erá?

Junii de se bucurá?!

— Nesce róte maruntíele,

Si cam albe argentíele, —

Verigele de anele,

Dela dalbe fetíorele.

Junii buní mai colindá,

Juní, pe juní se daruía, —

Cu arcŭ, tare încordatŭ,

De sagete încarcátŭ,

Si 'ndreptatŭ de sagetatŭ

Ca cu fulgerŭ de tunatŭ, —

Cu murgŭ sprintenŭ, însíelatŭ,

De bataia castigatŭ!

Junii bunii mai colindá,
Banisiorii-i numerá,
Arcu-'n umeru 'lu luvá,
Si pe murgu încalecá, —
La bataia se pornia!

Dar pe cine cá voru bate?
— Nesce fere blastemate, —
Cá-au iesitu din munti la tiera,
Si 'ntr'o di de dalba sera,
Mirurile le calcara,
Granele le secerara,
Vinurile le sticara!

Dar' pe cine cá voru bate?
— Nesce fere blastemate, —
S'au multitu dusimani 'n tiera,
Si o manca, ca se pera, —
Fetele nu se maritu,
Cá fetiorii au peritu, —
Mam'a-a casa lacremi storce!
Cá fetiorulu nu rentorce!

Se fiti juni toti sanetosi,
Cá-o'nchinamu pre bucurosi!

Legionarii Iasieni.

Înca Rom'a nu-î perduta,
Incâtû fîi seî au traîu, —
Cuîbulû, vulturulû adî muta,
Mane 'ntórna iér' la plaîu.
Haî Leromû Dómne haî! rep :

Ramulû trece, dar' remane
Dupa noî unû trunchîu romanû, —
Cea, ce adî perdemû, mane
Se va 'ntórce la mosîtenû.
Haî Leromû Dómne haî! rep :

Tremure de-a nóstra céta
Barbarulû acelû avanû;
Cà n'apune ničí o data,
Viu, lucéferulû romanû.
Haî Leromû Dómne haî rep :

~~~~~

Observatiuni.

Colinde religiöse.

1. Drumarii, pag. 1. Acést'a colinda e culésa în 4. esemplare, 2 din Clusiu, 1. din Alb'a Juli'a, si 1. din Giul'a, cu acea diferinția mai esențiala că în acestu din urma în locu de plop e pèr u verde în locu de mèr u i e d e r u verde, si că versurile suntu de 8 pecióre. *)

*) D. C. Varanu e culegètoriulù de pela Michaïesci si Dobr'a, D. Teodorù Manù în prejurul Clusiiulù, D. Josifù Papu din Alb'a Juli'a, toti trei în Ardélù, D. Sor'a Moïse Novacù din Bozint'a mare lenga Debrecinù. —

Afara de DD. atinsì mî-au mai tramisù colinde dar' numai în fragmente D. G. V. în Giul'a, — D. V. M. M. în Radn'a, în Ungari'a. — Unele le-am culesù singurù pe la Lipova si Foenù în Banatù. — Din fragmente, multe, am folositù pentru întregire. De tôte avuîn 200 de colinde si fragmente si dîn aceste remasera 60. Prelucrarea precauta din mai multe esemplare — adeseorì din 5 provincie romane sperù că va redica autoritatea opului.

2. Ieslea, pag. 3, în 5 exemplare, 3 din Clusiu, 1 Alb'a Juli'a, 1. Bozint'a mare. In doue exemplare erá:

Pene 'n diu'a de Ispasă,
Dar' sî-atunci numai unŭ cîasă,
Se mancatî putînelasă.

3. Regiî sistéu'a, pag. 6. In colinde tóte cuvintele suntŭ popurale, afara de rege (craiu) si spirtŭ (duhŭ). — Eŭ credŭ că si pe campulŭ acest'a se póte corege limb'a de cuvintele urîte si în 10 cóle, a întroduce 2 cuvinte noue, póte fi de bine primitŭ. — In Balade întroduseiu sigilŭ (pecetŭ), regisiorŭ (ceaisiorŭ) bravŭ (voinicŭ) si sperŭ că pe cum a învetiatŭ poporulŭ cele mai rele, asă va învetiá încetŭ si cele mai bune.

4. Irodŭ si Soliŭ, pag. 9. Dobr'a si Lipov'a.

5. Priveghierea, pag. 12. Dobr'a Clusiu, Alb'a Julia.

6. Santiŭ si Dîn'a, pap. 14. Dobr'a Clusiu, Alb'a Julia.

Póte că nu tóta colind'a va împlini preten-siunea on. publicŭ, — dar' déca vomŭ judecă, că tóte suntŭ crearea romanulŭ si adî orî câtŭ de mica ar fi aceea, trebuie se o pretiuimŭ, căci eu credŭ că numai dupace va avé literatur'a romana baremŭ vre o 20. de brosiure din poesi'a popurala, se va puté alege brezn'a din zèrŭ adeca cele ce se apropie de clasicitate, din cele ce n'au mare în-semnetate.

Altŭ mintre, eu bucuosŭ primescŭ critic'a cuiŭa în publicŭ, fia aceea câtŭ de aspra, dar' fia drépta.

7. Santiî si S. Ionû, p. 17. Michaiescî
Clusîu.

8. Vestitoriulû, p. 19. Clusîu Alb'a
Juli'a.

9. Cratiunés'a si prunciî p. 22.
Clusîu.

10. Rîndunelele, pag. 24. Clusîu Bo-
zint'a Mare.

11. Venatoriî luî cratiunû, p. 26.
Clusîu, Bozint'a, Giul'a.

12. Monastirea si Rug'a, p. 28. Dobr'a.
Clusîu, Bozint'a, Giul'a.

13. Paseruîc'a, p. 31. Clusîu Radn'a.

14. Mari'a si Santiî, p. 33. Clusîu,
Lipov'a.

15. Santa Dumineca, p. 35. Michaiescî.

16. Cuîbulû si puiî sîoîmilorû, p.
38. Michaiescî, Clusîu.

17. Mari'a si fetele p. 41. Dobr'a, Alb'a
Juli'a, Giul'a.

18. Cantulû dorului, p. 44. Alb'a Juli'a
Michaiescî.

19. Ploî'a cu focû, p. 47. Clusîu, Alb'a
Juli'a.

20. Iud'a, p. 49. Bozint'a, Clusîu.

Numai colind'a acést'a si „Regiî si stéu'a“
sémena cu cantecele dela Cratiunû ce le canta
prunciî. Vedî „Scurte învetiature“ de
Ioanû Tomiciu Protopresbiter în Caransebesîu.
Bud'a 1827. p. 97, si 116. — Cantecele din cartea
acést'a, nu sunt colinde, precum vovîescû uniî a
le numi. —

21. Vestea rea, p. 51. Bozint'a Lipov'a.
22. Graulū vinulū si mirulū, p. 53. Clusīu, Alb'a Iuli'a, Blasīu (dupa prelucrare).
23. Avutulū si seraculū, p. 56. Bozint'a, si Clusīu (aci 2 esempl:).
24. Més'a gatita, p. 60. Michaiescī Clusīu.
45. Bocalulū de aurū, p. 62. Alba Juli'a, Clusīu Foenū (lenga Timisiōr'a). —
26. Scald'a p. 65. Dobra, Clusīu, A. Juli'a
După prelucrare 1. esempl. din Micalaca lenga Aradū.
27. Anteiētatea lui Cristosū, p. 68. Michaiescī, Lipov'a. —
28. Chei'a raifulū, p. 71. Alb'a Juli'a.
29. Locū în Răiū, p. 74. Clusīu, Alb'a Juli'a Dobr'a.
30. Préd'a din răiū, p. 77. Clusīu, A. Juli'a, Radn'a Lipov'a.
31. Mēngaīerea lui Petru, p. 80. Clusīu, Foenū.
32. Iudecat'a lui Adamū, p. 82. Dobra, Alb'a Juli'a, San' Michaiū lenga Timisiōr'a.
33. Raifulū, Lipov'a, p. 84. frag. din Alb'a Julia.
34. Iadulū, p. 87. Lipov'a, Radn'a, frag. Bozint'a.
35. Judetiulū din urma, p. 90. Clusīu.

Colinde lumesci.

1. Plecarea la petîtu, p. 94. Dobr'a.
2. Trei petitori, p. 97. Dobr'a.
3. Fét'a mandr'a, p. 100. Dobr'a, Clusiu, fr. Lipov'a.
4. Cunun'a, p. 102. Dobr'a Clusiu.
5. Jocul, p. 104. Dobr'a, si Timisiór'a.
6. Calul Miresei, p. 107. Clusiu, fr. Radn'a.
7. Calul Mirelui, p. 110. Dobr'a Clusiu, Lipov'a.
8. Alergarea cu caii, p. 113. Dobr'a Lipov'a, Foenü.
9. Trei jocuri, p. 116. Dobr'a, fr. Bozint'a, Radn'a.
10. Fetele si florile, p. 118 Alb'a Iulia, Clusiu, Lipov'a, Foenü.
11. Flórea alé sa, p. 121. Dobr'a, fr. Alba Iuli'a.
12. Fét'a si porumbul, p. 123. Dobra în 2 esempl. — frag. Timisiór'a.
13. Cartea Miresei p. 125. Alba Iuli'a, Dobr'a, Radna.
14. Lé ganul, p. 127. Dobra 2, Clusiu, Bozint'a Alba Iuli'a.
15. Sioimul, p. 130. Dobr'a.
16. Mintiun'a si adeverul, p. 133. Alb'a Iuli'a, Dobr'a, fr. Foenü, Lipov'a.
17. Junele sileul, p. 135. Dobr'a.

18. Cerbul ă frumos ă, p. Clusău,
Dobr'a, Lipov'a. Bozint'a frag.

19. Pecurariul ă si marea, p. 141.
Dobr'a, fr. Alba Iulia, Bozint'a.

20. Pecurariul ă si melut'ă p. 144.
Clusău, Bozint'a, Alb'a Iuli'a.

21. Judecat'a pecurariului. p. 147.
Clusău, Lipov'a.

22. Avut'ă boierului, p. 149. Dobr'a
Clusău.

23. Visul ă boierului p. 152. Alb'a
Iuli'a Dobr'a.

24. Darurile colindatorilor ă, p.
155. Dobr'a.

25. Legionarii Iesi'enă, p' 157.

Acést'a colinda e din Moldavi'a, aretata de
D. G. Asaki. Eu o aduc ă aci pentru diferint'ă
fôrmei în vers ă. — Tóte cantecele populare au ca-
dint'ă dupa olalta, adeca versul ă anteău cu al doile;
acést'a înse are cadint'ă în versul ă anteău si al ă
trei-le, pentruce, — privind ă si la stil ă — deneg ă
a fi compusa de popor ă, ci de alt ă autor ă inteligente.

Explicațiunile

unorū cuvinte de însemnătate.

Adam ũ. E omulŭ celŭ d'antēiu, pe carele Ddieu l'a facutŭ din pamentŭ, si l'a pusŭ în raifulŭ (gradin'a) pamentescŭ. I-a datŭ tôte placerile, si i-a opritŭ se nu mance din pomulŭ sciintiei binelulŭ si a reululŭ. Dar' însielatŭ fiindŭ prin muierea s'a a mancatŭ, si pentru acést'as'a scosŭ din raiu, si s'a supusŭ morbululŭ, fômetiŭ si mortilŭ, — si în pecatulŭ acest'a se nascŭ totŭ ômenii.

Alergarea cu cai. Vedŭ Cursulŭ.

Aureliu Titŭ Antoninŭ Piulŭ. A domnitŭ dela 138—161. d. Cr. Scopulŭ acestuiŭ împeratŭ romanŭ erá ordinea buna, si pacea, — si acesta o-a împartitŭ peste cea mai mare parte a pamentuluiŭ. A stimatŭ religiunea, si a amatŭ dreptatea. Elŭ erá însasi virtute, si nu cunoșcea desiértatiunŭ, si afectiunŭ, erá unŭ barbatŭ bunŭ si demnŭ de amóre.

Aureliu a fostŭ binecuvântarea poporului carele i-a sustienutŭ numele si în seculii viitorŭ.

Cunoscîntî'a, ce l'a urmatû pene la mormentû, 'a convinsû, cã sî-a împlinitû datorintî'a. Istori'a marturisce, cã lumea putîeni domnitorî avû ca pe acestû imperatû romanû.

Aureliu Marcû, Antoninu Filosofulû. A domnitû dela 161—180. d. Cr. Inca ca si pruncû de 12. anî s'a cunoscutû cu 'filosofi'a stoica, din carea a primitû principiulû, cã : „spiritulû se prefera trupulû, iêra mintea patimelorû ; — virtutea e sîngurulû bunû, pecatulû e sîngurulû reu.“ Si pentru acêst'a erã aspru catra sîne, crutãtorîu catra altiî, binefacetôrîu, si iubitôrîu de dreptate.

În strepitulû castrelorû a compusû meditațiunî filosofice, — poporulû romanû a tîenutû publice prelegerî din filosofia, asîa în Greci'a, si în Asi'a cu modesti'a unui filosofû, cu demnitatea unui imperatû.

Nu î-a placutû a purtã resboiû, cãci l'a cugetatû „nefericirea genulû omenescû“—candû înse lips'a unei defensiuni drepte l'a chîamatû la arme, atuncî a espusû si person'a sa pentru împerîu. De fêtîa a fostû în 8 espeditiuni de iêrna la tîermiî înghiatîatîa-î Dunariî de si constitutiunea lui debila î'erã spre stricare.

Marcomaniî, guadiî si alte popóre germane (nemtîescî) si sarmatice (slave) confederandu-se predara dela Dunare. pene la Acuillea (în Itali'a). În 166. s'a începutû resboiulû acest'a în care sîngurû a condusû ôstea sa si de trei-orî a trecutû preste Alpi. De doue-orî s'a împacatû cu inimiculû, si candû a treaóra voi

se-lă stérge de pe pamentă, muri fara de a ajunge la scopă. — Istoriciă dăcă, că a fostă mă mare decâtă tótă etatea lui.

Lumea viitoare a onorată numele lui si după mórte, — si desi trecuse mă multă de ună seculă — multă cetățienă romană pastrara efigia lui întră dăciă de casa.

Domnirea acestoră doi îperatî romanî se numesce epocă Antoniniloră, si e ună singură periodă în istoria, cândă scopulă domnitoriloră eră fericirea popóreloră, — si genulă omenescă în acestă periodă a avută starea cea mă buna si fericita.

Sistem'a domnirii loră eră spre a sustiené demnitatea imperiului, si nu a-lă mă lată. Prin medilóce oneste au castigată si amicetă'a multoră barbară. — Natiunile cele mă îndepartate propunea caus'a loră acestoră îperatî, ca ei se o decida ca si nesce ariopagă a-ă lumă.

(Vedă Dio Cas. I. LXXI. p. 1191. — Hist. Aug. in Marc. Aurelio. c. 18. — Gibbon Tom. I. p. 12. etc. si 112. etc.)

Alut'a sên Olătă, e rîu în Romani'a curge din Transilvani'a printre Carpatî în Dunare.

Argisiu, e rîu în Romani'a, curge din fontile Carpatiloră pene în Dunare.

Boierău. Cuventulă acest'a astadi e în usă numai în principate. Acest'a a fostă universală, adeca si ală nostru pe cândă în Transilvani'a esistă aristocrati'a romana, carea pe timpulă Calvinismului, persecutiunii religionarié — în urm'a

legilorū aduse, sub pedéps'a perderiī nobilitatiī si bunurilorū de nu va lasá legea, s'a renegatū, — si asiā s'a magiārisatū. Istoria aréta ca' atate familiī aristocrate magiāre în Ardélū suntū de sange romanū. Boierū însémna nobilū de rangū mare.

B o u. Poporulū crede, cà carnea de bou pentru acea se pôte mancá, pentruca l'a binecuvatatū Mari'a santa, candū i-a aburatū fiulū nascutū în staulū. Supestitiune.

C a l ũ. Carnea de calū nu se manca, pentruca Mari'a santa l'a afurisitū candū a tropotitū în staulū. Superstitiune.

C a n t a t o r i. Timpulū în díorī, candū începe a cantá cocosíulū, se numesce „c a n t a t o r i.”

C r a t i ũ n ũ. (Creatiune). Insémna serbatoarea naseriī lui Cristosū. Totū de odata Cratiunū e si o persóna din Mitologia romana crestina, si e domnulū casei unde s'a nascutū Cristosū.

C r a t i ũ n é s'a. Muñerea lui Cratiunū, — asemenea persóna mitologica.

C r i s t o s ũ. E a doua persóna a santei Treimi, adeca a Dumnedieriī; se numesce fiulū lui Ddiēu, iera ca omū e fiulū precuratei fetiōrei Mariei. În a 8-a di fū taiatū în prejurū, si s'a numitū I s u s (unsū). A învetiatū pe ómeni pentru salutea eterna. — În an. 33-a a vietiei sale a muritū pe cruce. — A 3-a di a înviatū si în diu'a a 40. s'a suitū la ceriuri. În colinde vine adeseorī D o m n u l ũ b u n ũ, D o m n u l ũ s a n t ũ.

Cursulū. Alergarea, s'eu joculū cu caii, la romani s'a chiamatū *cursus*. — Originea acestorū jocuri circense (în cercū) e din timpulū lui Romulū, înca înainte de rapirea sabinelorū, si se ținea pe campulū lui *Marte* (dielū taberei). — Mai tardū s'a edificatū cerculū pentru cursū, si s'a numitū *Circus Maximus*. Pe timpulū lui *Juliu Cesare* încapea 150,000 de omeni în tr'însulū. — La începutū cursulū eră singulăriu, numaî cu unū calū, — mai tardū *desultariu*, cu mai multi cai, si se sariă de pe unulū pe altulū. Eră cursū si cu carele.

Carpatī, muntii cariî despartū Romani'a si Moldavi'a de Transilvani'a.

Dia cū. Popa tinerū, diaconū. — În timpulū mai nou învetiacelū, studinte.

Dîn'a. — O fiintă diéesca. Persóna mitologica.

Domnulū Dómne. În colindele religiöse se întielege închinarea colindei întru onorea *Dluī Cristosū*; în cele lumesçi, domnulū casei. —

Dómnei Dómne. În cele religiöse, *Mari ei sante*, în cele lumesçi, *dómnei casei*.

Dumineca. O persóna mitologica cres-tina, si se prefera *Vineriī*, dînei amorulū.

Edemū. Insémna paradisū, raiū. — *Edemū* e unū teritoriu mai mare, si pe acést'a e raiulū unde a locuitū *Adamū* si *Eva*.

Edemulū e la resaritū, si se crede a fi fostū aprópe de riulū *Eufratū* în *Asia*.

E v'a. Muñierea lui Adamũ. Ea a adusũ la pecatũ pe barbatulũ seu, deorece diavolulũ s'a facutũ în tipulũ sierpelui, si i-a datũ unũ merrũ din pomulũ opritũ.

Fluerũ de focũ, cu restocũ de focũ. Se întielege pistolulũ.

Galilei. La muntele Galilei. Munte cu asĩa nume nu a fostũ, ci se întielege Galileei. Galilea avea 204. de cetati si erã fõrte impopulata, avea marea sa anumita genesaretũ. Isus a crescutũ în Galile'a, si aci a amblatũ inventiandũ, pentruce Iulianũ l'a numitũ Ddielũ Galileanũ.

Gavril'a. Arcangerulũ tramisũ la fetiõr'a Maria, ca se-i însciintiedie cumca din ea se va nasce Ddiu. În colinda, Gavril'a e ca si unũ nuntiu care cauta pe santi ca se-i adune.

Haraciu. Cuventũ tureu, însemna portia. simbria, léfa.

Ilie. A fostũ profetũ, si a locuitũ în muntele Carmelũ. Facendũ multe minunĩ intru marirea lui Ddiu, s'a suitũ la ceriũ în carũ de focũ. Poporulũ crede cumca candũ fulgera si tuna, santulũ Ilie mana carulũ cu focũ, si plesnesce cu sbiciũ. — Vedĩ colinda. „Préd'a din raiu“ asĩa icõna frumõsa!

Iobagiũ. Cuventũ ungurescũ, însemna unũ locuitoriu fara pamentũ propriu, si îndatoratũ la multe sierbitie pentru domnulũ de pamentũ (spahia, cuventũ turcescũ, ce însemna si soldatũ calariũ.) —

Ionũ. A fostũ profetũ, fiulũ S. S. Zachariu si Elisabetei, carii l'au nascutũ în etatea

lorū betrana. S'a numitū botediātoriu, pentruca a predicatū botediulū, si a botediatū pre D. Cristosū în ap'a Iordanū. Irodū a demandatū se i-se taie capulū. Altulū a fostū evangelistulū Ionū.

Iordanū. Riulū celū mai mare a Palestinei (pamentului santū), anumitū dela doue fontī a le sale Ior, si Dan, cari împreunand'u-se facū riulū Iordanū, ce curge în Meromū, (marea mōrta). —

Iosifū. E logodniculū (sponsulū) fetiōrei Mariei. D. Cristosū în timpulū prunciei s'a incredintiatū grijii lui, ca unui tata.

Irodū. La nascerea lui Cristosū erā rege si avea palatūlū seu în Ierusalimū.

Iud'a. Unulū din 12. apostoli a D. Cristosū. Acel'a a vindutū pre D. Cristosū cu 30. de argenti jidovilorū.

Leru-mi, Lero-mi. Leru si Lero, e abreviatū desmerdatoriu. Tōte popōrele au datina a face diminutivū, seu a abreviā numele aceluia, pe care-lū iubescū. Acēsta esclamatīune cuprinde în sine unū suspinū dupa iubitulū Aureliu, si e în vocativū. — Leru-mī, si Lero-mī e cu pronomele posesivū, meu.

Lesi. Poleci din silaba „leci“ s'a facutū lesi. Se întielegū acei din Galici'a, si Poloni'a, cu cari romanii avura lupte sangerose.

Maic'a. Se întielege mam'a Domnului Cristosū, adeca precurat'a Mari'a.

Mari'a. E mam'a Dluī Isusū Cristosū, fi'a SS. Ivachimū si Anna, si în tim-

pulă de marită fă îndreptăţita santului Iosif. Acestă cândă o vedă grea, a ignorat misterul în carnatiunii, si s'a cugetat ca se o lese, pene ce în somnă angerulă i-s'a aretat si i-a spusă că Mari'a e nentinata.

Mateiu. Unulă din cei patru evangelistă. Lucă Ioană, Marcu, Mateiu.

Meră. Poporulă crede că merulă pentru aceea are fructe, pentruca umbrindă pe Mari'a Santa, fă binecuvântat. Superstitiune.

Michaila. A fostă arcangelă, si se numesce îmblandătorulă draculă, si capulă militiei ceresă.

Petru. Apostolă din natiune galilea, — fratele santului Andrei. Mai nainte s'a numit Cephass, si din pescariă s'a facută apostolă. La începută a sedită în Antiochi'a, peurma în Rom'a unde la demandarea lui Nero, într'odă cu S. Paulu fă restignită cu picioră în susă judecandă-lă nedemnă ca se mōra cum s'a restignită Cristosă. În colinde vine ca si sotiulă lui Cristosă, si adeseori.

Pilată. A fostă ună locoteninte pusă de imperatulă Augustă în provinci'a asiatica, Pontă.

Plopă. Poporulă crede că neumbrindă pe S. Maria, fă blastemată ca se crăsca în susă, si fara fructe. — Superstitiune.

Reli. Abreviare din Aureliu.

Rîndunea. — În colindă „Rîndunelele“ se vede causă superstitiunii, pentru ce facă ele cuibulă sub stresina, sēu în podă, si nu în arbură ca alte paseri. —

R u s a l i m ũ. Abreviare din Ierusalimŭ, sŕu Hierusalimŭ, cetatea I u d e e ĩ, ĩn totŭ resaritulŭ cea mŕi renumita, a fostŭ edificata pe munte si ĩn vale, si ĩnsŕmna „Cetate de pace.“ Resĕdinti'a religilorŭ, ĩmpoporata de i s r a i l t e n ĩ si i e b u s e n ĩ. T i t ũ ĩmperatulŭ romanŭ a stricatŭ Ierusalimulŭ, a pusŭ 97. de mĭi de locuitorĭ ĩn sclavia, si unŭ milionŭ a cadĭutŭ de spat'a romana, si de fŕme.

Aci erŕ tribunalulŭ pretoriulŭ romanŭ, ce ĩn colinde se dĭce „C a s ' a d e s v a t ũ“ ĩn carea a judecatŭ Pretoriulŭ romanŭ, Pilatŭ.

Sub A d r i a n ũ (137. d. cr.) s'a numitŭ E l i ' a C a p i t o l i n ' a, si ĩn loculŭ bisericeĭ sante, s'a redicatŭ templulŭ luĭ J o e (Iupiter). Dela 1244. cadĭu ĩn man'a M a h u m e d a n i l o r ũ; la 1517, sub P ō r t ' a otomana.

S a b i n ĩ ō r e. Fetele poporului S a b i n ũ, ce erŕ aprŕpe de Rom'a. Numele sabinŭ l'au avutŭ mŕi multe popŕe ĩn Itali'a, dela fundatoriulŭ S a b o. Acestŭ poporŭ a avutŭ pamentŭ angustŭ, ĩnse ĩn lungime dela T i b e r pene la N o m e n t u m. Pe fetele acestui poporŭ le-au rapitŭ romanĭi, atunci candŭ ĩnca nu avura femeĭ cu ocasea unui jocŭ. Vedĭ colind'a „Joculŭ.“

S ĩ e d ĩ e t ō r e. Locŭ de adunarea junilorŭ si fetelorŭ. Acestia se aduna sŕr'a la unŭ vecinŭ sŕu cunoscutŭ ĩn casa, ĩŕa de e vŕa, si e luna, afara. Fetele si nevestele torcŭ si canta, junĭi si barbatĭi facŭ glume, canta, si povestescŭ.

S ĩ o ĩ m ũ. E pasere mŕi mare decŕtŭ unŭ huliu, mŕi mĭca ca unŭ vulture. E fŕrte curagiŕsa,

și se poate învetiă spre a venă cu ea. În cantecele
popurale foarte adeseori se pomenesce.

Vinerea. (Venus). E o dina pagana, fi'a
lui Joe, mușiera lui Vulcan. Au fost 3 dine
cu acestu nume. De comunu ea e dina frumsetiei,
amorei, plăcerii.

Vitleem. E cetate pe pământul Iu-
deei, unde s'a nascut Cristos.

 Dreptul de retiparire e sus-
ținut.

Sminte.

pag.	sirū,	sminta	citesce.
XI.	16	înradneinatū	înradecinatū.
39	3	slipiă	sclipiă.
40	ultimū	Pertru	Pentru.
51	4	Dela dīorī pene 'n tardīu, —	
62	12	Si la cerīurī venetīele.	
77	6	Me	Pe
122	5	eum	cum
144	6	munte	punte.
	8		Pecurariū.

